

Mbok Ndíndí mbonyu
Jǎn
ásíní

Ƴyɔŋ éyíbhíri erɔp nkwa

¹ Bápére ghoko mmik, mmu ane achi Ƴyɔŋ anán achi nyaka. Abhak ne Mandem, ne abhak Mandem. ² Abhak ne Mandem te ndũ nebhõnet. ³ Mandem afuét ntá yi ke ághoko menyiŋ menkem. Mandem abhíkí ghoko yěnyiŋ ene yi apu ne yi. ⁴ Nepém néfù chí ntá yi mmu bábhiŋi be Ƴyɔŋ. Ne nepém enen nébhak eróŋó ené ékù bo mángó tetep. ⁵ Eróŋó yɔ éghò ndũ nebhuet ane ejuri echi, ne ejuri épú kway meneme yɔ. *

⁶ Mandem atõ nyaka mmu amot ane aka nnyén be Jǎn. ⁷ Atwó bégháti bho ãti eróŋó yɔ be yěntiki mmu ane ághókó enyiŋ ene yi árèm, anoko yɔ. ⁸ Jǎn apu nyaka eróŋó yɔ. Atwó chí bégháti bho enyiŋ ene yi aríŋi ãti eróŋó yɔ.

⁹ Eróŋó ene tetep, ené ékù yěntiki mmu angɔ mbanj étwó ntá bõ mmik.

¹⁰ Ƴyɔŋ ébhak fá amik, ne báfúét ntá yi ke bágghoko mmik. Yě nɔ, mpok yi átwó fá amik, bõ mmik keríŋi enyu mmu yi achi. ¹¹ Atwó ntá bõbhi, ke bõbhi bábhiíkí sɔt yi ne maŋák. ¹² Ke bo mankem abhen básóré yí ne maŋák, básíki ntí ne yi, áchye bhɔ betanj bé mándɔp chí bɔ Mandem. ¹³ Mbɔŋ Mandem ke ákù bɔ mambak bõbhi. Bábhiíkí fu nyaka ye chi amuet nkwa, ne yě chi ndũ nkaysi nkwaŋwanj.

* ^{1:5} Ejuri épú kway meneme yɔ: Nɔ chi be Satan apú kway betanj ancha Yesu.

¹⁴ Εγωη, éyǐbhiri nkwa, atwó achokó ne bhese. Séghó menwop ebhi ebhen bejwi ne berĩndu ne tetep. Εγωη chi Njanamó ane áfú ntá Eta. ¹⁵ Jǎn äghàti nyaka bho ěti yi ambik, andeme nókó be, “Né chi mmũ ane mérèm nyaka ěti yi be, ‘Mmũ ane átwò me ansem achá me. Bápére bhe me, yí achi.’” ¹⁶ Ěti beyă berĩndu ebhi, achyé bhese áfók ndoη ne ndoη. ¹⁷ Mandem afuet nyaka ntá Moses achye bho bebhé. Ke afuet chi ntá Yesu Kristo ke átoη bhese berĩndu bhi ne tetep. ¹⁸ Yě mmu abhíkí re ghó Mandem. Njanamó ywi mmu achi nebhuet amot ne yi ke ákú bo mandĩηi mmu yi achi.

*Enyĩη ene Jǎn Njwiti ághátí bho ěti Yesu
(Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Lk 3.1-18)*

¹⁹ Εwak émot, bǔbati bo Israel abhen Yerúsalem bátó bachiákap Mandem ne bǔneréket Lévi ntá Jǎn be mámbép yi angati bhó enyũ mmu yi achi. Ne chi enyĩη ene éfú Jǎn anyu mbó ntísie. ²⁰ Yi ke bhese bhó yěnyĩη ne yi ke ró bekeme bhó. Arem be, “Puyě me ke nchí Mpepe Mandem afyé nyaka bariep be áto.” ²¹ Bǔ bhó bápét bábhép yi be, “Wó očí yé agha? Eláija ke?” Jǎn yi be, “Mpú Eláija.” Bápét babhep yi be, “Očí ndemekepĩnti ane Moses árémé nyaka be átwò?” Akeme be, “Áe.” ²² Ndoη eyó bábhép yi be, “Wómbǔoη orem be očí agha? Ghatí bhese mmu wó očí bé sémpétnsem ne eyoη ntá bo abhen bátó bhese. Wómbǔoη očí agha?” ²³ Jǎn aghati bhó mbonyũ ndemekepĩnti Asaya areme nyaka be, “Nchí mmũ ane achi amem baso ábik ne eyoη amfay andeme nókó be, ‘Nyabhé ká mbi Acha ambak chak.’”

²⁴ Bǔnkwó Fárisi ke bátó nyaka bǔbhó ntá Jǎn. ²⁵ Bábhép yi be, “Obhé ojú Mpepe Mandem afyé nyaka bariep be áto, obhé ojú Eláija, ne ojú ndemekepĩnti, ke ndaká yí ójwiti

bho?” ²⁶ Jǎn akeme bhó be, “Mějwìti bho ne manyier, ke mmu áchí fá téé nenti eneka ane bãbhíkí riŋi. ²⁷ Yi átwò me ansem. Mbíkí kway mmu ane nchí kaŋari nkwobhénya bekak ebhi.” ²⁸ Menyiŋ ebhen béfákárí chi etok Bétani, ebhě Nyén Jódan, ne ndũ nebhæet ane Jǎn ájwìti nyaka bho.

Yesu, Mónkwómén Mandem

²⁹ Nti nywøp, Jǎn agho Yesu ndu átwò ntá yi, arem be, “Yiŋí Mónkwómén Mandem ane ápòko bebú bo mankem fá amík! ³⁰ Yí ke mërèm nyaka èti yi be, ‘Mmũ átwò me ansem ane acha me mbonyune báperε bhe me, yi achi.’ ³¹ Yě membøŋ mbíkí riŋi nyaka be chi yí, ke nti ane ntwò njwiti nòko bho ne manyier chí ndu beku bo Israel mandŋi mmu yi achi.” ³² Jǎn abho beghati bho enyiŋ ene yi ághó ne amík èti Yesu. Yí be, “Ngø ndũ Efóŋó Mandem áfú amfay asot mkpá ebhóŋó are sep kpát ate yi amuet. ³³ Kpáte mpok eyø, nke riŋi bé chí yí. Ke Mandem mmu átó me njwiti bho ne manyier, anáj aghati nyaka me be, ‘Mmu ane óghó Efóŋó Mandem asebhε arøp ne yi, yí wu ke achi mmu ane ájwìti bho ne Efóŋó Bedyere.’ ³⁴ Me Jǎn ngø ne amík ndũ menyiŋ ebhen béfákárí, ne nchí rem mbø ntísie be tetep mmũ-ne chi Mmø Mandem.”

Bakoŋo Yesu ahben mbi

³⁵ Néyí nókó, Jǎn apet abhak téé ne bakoŋo bhi bati apay. ³⁶ Aghó ndũ Yesu áfuèt, arem be, “Ghó Mónkwómén Mandem!” ³⁷ Bakoŋó Jǎn bati apay bághók nókó enyiŋ ene yi árémé, báró yi bábho bekoŋo Yesu. ³⁸ Yesu ayibhiri mmuet agho bhø ndu bákòŋo yi. Abhép bhø be, “Bãyàŋ yi?” Bákeme yi be, “Rábay, ðchòko fá?” [Rábay chi Ntøŋ] ³⁹ Aghati bhø be, “Twó ká ghø.” Bárók ne Yesu baghø

nebhæet ane yi áchðkə. Mpok yə nywəp nébhák mbə nkárénká enwi ené ngósí. Bábhák ne yi kpátě beti beɣu.

⁴⁰ Mmu amət ndű böbhə bati apay abhen bághoko nyaka enyiŋ ene Jǝn árémé ěti Yesu, ne abho bekoŋo yi aka nnyén be Andru. Abhak manə Símun Píta. ⁴¹ Arək tэмté, aghə mómayi Símun, aghati yi be, “Séghə mmu ane bábhijí be, ‘Mesáya’”, nə chi, Mpepe Mandem afyé nyaka bariep be átò. ⁴² Andru asət Símun arək ntá Yesu ne yi. Yesu ayijí yí, arem be, “Wə əchí Símun, mmđ Jǝn. Chəŋ nnyén ena néchák némbak be Séfas” [nə chí Setárebhé]. †

Yesu abhiŋi Fílip ne Natániel bé mámbák bakoŋo bhi

⁴³ Nti nywəp, Yesu akə nti bérəŋ atú Gálili. Arək aghó mmu ane áká nnyén be Fílip. Aghati yi be, “Twó bhák nkoŋo wa.” ⁴⁴ Fílip abhak mmű Betsáida, nkúbhé etək ene Andru ne Píta báfú aré. ⁴⁵ Fílip arək atemeri Natániel aghati yi be, “Séghđ mmu ane Moses ásíŋí nyaka ěti yi amem Ekáti Bebhé Mandem, nkúbhé yi mmű baremé kepinti nkwo básíŋí ěti yi. Nə chi, Yesu mmu Násáret, mmđ Joséf.” ⁴⁶ Natániel ághókó nókó enyiŋ ene Fílip árémé abhép yi be, “Ntiki erítí enyiŋ ékway befú Násáret?” Fílip aghati yi be, “Wəmbəŋ twó ghó.” ⁴⁷ Yesu ághó nókó ndű Natániel átwə ntá yi, arem ěti yi be, “Né, chi mbđŋ mmű Israel témé témé. Bapu apú ne yi wáwák.” ⁴⁸ Natániel abhép Yesu be, “Əkə ná ke đriŋi me?” Yesu akeme yi be, “Fílip ápére bhiŋi wə ndű mpok ane óchí anerénək fig, nnánŋ ngə wə.” ⁴⁹ Natániel arem be, “Ntəŋ, əchí Mmə Mandem tetep! Əchí Mfə bo Israel!” ⁵⁰ Yesu ákémé yí be, “Ěti ndémé bé ngə wə anerénək fig ke ónókó bé nchí Mmə Mandem? Chəŋ óngó menyiŋ ebhen becha ebhen.” ⁵¹ Yesu aghati yi be, “Tetěter, chəŋ mǎngə ndű nebu

† 1:42 séfas ndű eyəŋó Grik chi “Setárebhé” ndu Kényaŋ.

nénene gbee, boángel Mandem mánkó amfay mánsebhe nòkò amík betemeri Me Mmu mfú ntá Mandem.”

2

Yesu ak manyier ayibhiri mmem ndũ epã nebhay

¹ Éfueré nókó manywɔp apay, epã nebhay ébhák amem etok Kána, atú Gálili. Nno Yesu abhak aré. ² Mának nyaka Yesu nkwo ne bakoŋo bhi ndũ epã nebhay eyɔ. ³ Mmém ámay nókó, nno Yesu arɔk aghati yi be, “Mmém epã amay.” ⁴ Yesu akeme yi be, “Mmá, ndaká yí ósɔŋori me ɛti mmém? Mpok aya abhíkí re kway.” ⁵ Máyi aghati bo abhen bákòre mmem be, “Kɔ ka yɛntiki enyih ene yí ághàti bhe.” ⁶ Bejɔ manyier betandat bechi nyaka are téé. Yɛntiki ejo ɛsɔt nyaka mbo líta manyier besã byo. Békóŋo epih ené bo Israel, básɔt nyaka manyier ndũ bejo ebhɔ ndu béso bépókó mmuet. ⁷ Yesu aghati bakũ betik be, “Fíé ká manyier amem bejo ebhɔ kpát ménjwi.” Báfyé manyier amem bejo, béjwí te anyu. ⁸ Aghati bhɔ be, “Sɔt ka mbɔk mǎnchyé ntá mǔnti epã nebhay”. Bákú nó. ⁹ mǔnti epã nebhay ághókótí nókó, aghó bé manyier mɔ arɔp chi mmém. Yi kerihɔ ebhak mó áfú, yɛndu bakũ betik abhen bákò mɔ bárihɔ nyaka be manyier ke ayibhiri ndũ mmem. Mǔnti epã nebhay abhihɔ mbǎyngɔré, ¹⁰ arem be, “Ndũ epa, báymbi mantwɔ chi ne erítí mmém. Ne bo mǎnǎŋ mǎnyú ánchwé bhɔ amuet, ke mántwɔ ne yɛntiki enyũ mmém báchák. Ke ɔró erítí mmém ansem, ne néne ke ótwɔ ne mó.” ¹¹ Yesu ak nyaka enyihɔ maknkay ene amem etok Kána, atú Gálili. Ébhák erihɔ ené mbi ene yi akú ndu betɔŋ enyũ betɔŋ ebhen yi ábhóŋó. Éká, bakoŋo bhi mánóko be yi achi Mmɔ Mandem.

¹² Ǝpǎ nebhay éfuéré nókó, Yesu asep arək Kapřnaum ne máyi ne bǒmayi ne bakoŋo bhi. Bábhak aré ndŭ mpay manywǎp.

Yesu achwe ekerákap Mandem abók bakǒsie

(Mt 21.12-13; Mk 11.15-17; Lk 19.45-46)

¹³ Ǝpǎ Nekijĩ ene bo Israel éróbhé nókó kékwót, Yesu akó, arək Yerúsalem ndu menyie epǎ eyo. ¹⁴ Aré, arək achwe amem ékírí ene ekerákap Mandem. Aghó bo abhen bátì mpɔŋ ne bághóŋómén ne bebhóŋó. Bo básòt nyaka menyij ebhò ndu bechye akap. Aghó bawupsí bakap nkwo aré. ¹⁵ Asòt nnik aghoko ékpá, abho bébok bho ne yo, be mámfú amem ekerákap Mandem. Akɔ enyumòt ne bághóŋómén, ne mpɔŋ ené échí aré. Atakati béfémé bo abhen bákò esié bakáp bewupsi, ne atakati bakáp ayap. ¹⁶ Aghati batí bebhóŋó be, “Féré ká menyij ebhen fá! Báké sòt eket Ǝtaya mǎnjibhiri ndŭ ekerésie!” ¹⁷ Ndak awu ákú bakoŋo bhi bátik be Ǝkátì Mandem érèm be, “Chɔŋ ekɔŋ ené mbóŋó ne eket eye éngway me.” ¹⁸ Békóŋo enyij ene Yesu ákú, bo Israel bábhép yi be, “Ntiki enyijĩ maknkay ókway beku mbò eriŋ ndu betɔŋ bhese be òbhǒŋ betaj beku menyij ebhen?” ¹⁹ Yesu akeme bhò be, “Mbák mǎnchóŋtí ekerákap ene, chɔŋ mpet nte yó ndŭ manywǎp arat.” ²⁰ Bo Israel bárém be, “Cháá, báté eket ene ndŭ mamié besa bepay nsem atandat, òbhé ðkway bete yo ndŭ manywǎp arare?” ²¹ Ke ekerákap ené Yesu árémé ébhak chi mmuɛt yi. ²² Mpok Mandem akɔ yi ámpetnsem ndŭ nepém, ké bakoŋo bhi bátik be yi arem nyaka beyɔŋ ebhen. Ékú bò mánóko menyij ebhen bechi amem Ǝkátì Mandem ne ebhen Yesu árémé.

Yesu aríjĩ enyũ nkwǎ achi

²³ Ené Yesu áchí Yerúsalem ndŭ mpok Ǝpǎ Nekijĩ, beyǎ bo básíkinti ne yi ěti menyijĩ maknkay ebhen bághó yi

ákú. ²⁴ Ке Yesu keghêp mmuet ntá yap, mbonyune, aríjǐ nyaka enyũ nkwañwanj achi. ²⁵ Yě mmu keghati yi nkaysi bõbhõ mbonyune yimbõj aríjǐ nyaka ndũ ntĩ nkwa nechi amem.

3

Yesu ne Nikodémõs

¹ Münti bo Israel amõt achi nyaka. Aka nnyén be Nikodémõs. Abhak mũnkwo Fárisi, ² Ewak émõt arøk ntá Yesu ne beti arem be, “Ntõj, séríjǐ bé Mandem kě átó wõ be óntwõ óntõj bo mbonyune yě mmu apú kway beku menyijǐ maknkay ebhen ókù mbák Mandem apu ne yi.” ³ Yesu aghati yi be, “Tetětëp, Mandem apú kway bebhak ntá mmu mbõ Mfõ ywi, kpáte mámbë yi ndõj achak.” * ⁴ Nikodémõs abhép yi be, “Ná bákway bebbe mmu ane ánáj áchíkí? Ákway bépétnsem amem menie máyi be mámbé yi ndõj achak kè?” ⁵ Yesu akeme yi be, “Tetětëp, Mandem apú kwáy bebhak ntá mmu mbõ Mfõ ywi kpáte mámbé yi ne manyiëp* ne Efójó Mandem. ⁶ Nebhě enen nkwa chi nebhě nkwa mmuet, ke nebhě Efójó chí enen néfú ntá Efójó Mandem. ⁷ Óké bhák maknkay ndu ngátí wõ be, ‘Bábhõj bebbe wõ ndõj achak.’ ⁸ Mbúép áfòk, ándøk ebhak ene wu ábhójó bérõj. Ñghok ndu wu áfuèt ke õpú riñi ebhak wu áfú ne ebhak ene wú árõj. Échí enyumõt ne yěntiki mmu ane bábhé yi ndu betañ Efójó Bedyere.” ⁹ Nikodémõs abhép yi be, “Eyo ekway béfàkari ná?” ¹⁰ Yesu akeme yi be, “Óchí ntõj ntá bo Israel ane bo báríñi sayri, yě nõ õbhíkí riñi menyij ebhén-è? ¹¹ Tetětëp, sérèm menyij ebhen séríjǐ, ne séghàti bho chi menyij ebhen séghó ne

* ^{3:3} Bebbe mmu ndõj achak: Chi nepém nekõ enen Mandem áchye mmu mpok yi átíkñsem ndũ bebug, aka be Yesu achi Mpeme ne Acha ntá yi.

amík, yě nǎ bǎpú noko menyij ebhen séghàti bhe. ¹² Mbák ngátí bhe menyij eti barak ané áfákari fá amik be kenókó, ná bǎkwáy menoko mbák ngátí bhe menyij eti barak ané áfákari awu amfay? ¹³ Yě mmu amot ábhíkí re ko amfay ebhak ene Mandem achi, ébhíkí fuet Mmu ane áfú ntá Mandem, yi mmu áfú amfay atwǎ amik. ¹⁴ Nkúbhé mbǎ enyũ Moses ásóré nyaka nnyó-senǎ abhat ndũ enǎk, ayǎ amfay, amem baso, enyu eyǎ kě bábhǎjǎ beyǎ Mmu ane áfú ntá Mandem nkwǎ amfay. ¹⁵ Bábhǎjǎ bekpaǎ yi amfay enǎk be yě agha ane anoko yi, ámbǎjǎ nepém enen nebhiiki bhǎjǎ ngwenti.

¹⁶ “Mandem akǎjǎ nyaka bǎ mmik tontó, kpát achye Njaǎ Mǎywi be yě agha ane ánókó yi, áké gu áném, ke ámbǎjǎ nepém enen nebhiiki bhǎjǎ ngwenti. ¹⁷ Mandem abhíkí to Mǎywi fá amik be ántwǎ ántǎjǎ bǎ mmik andem be babhǎjǎ bekwéné. Atǎ yí chi bé ámfuét ntá yi, ampeme bǎ mmik. ¹⁸ Bǎpú temsi mmu ane ánókó yi, ke mmu ane ábhíkí ka menoko, bekwéné bechi ne yi mbǎnyune ábhíkí ka menoko Njaǎ-Mǎ Mandem. ¹⁹ Ntí ane Mandem átǎjǎ bo abhen bábhíkí noko Mǎywi chi bé erǎjǎ étwǎ fá amik ke bo bákǎjǎ ejuri bácha erǎjǎ, mbǎnyune barak abúabú ke bǎ bákù. ²⁰ Yěntiki mmu ane ákù barak abúabú ápap erǎjǎ. Apú rǎjǎ ebhak ene erǎjǎ echi ndũ ápú yaǎ bo mango menyij yi ákù. ²¹ Ke mmu ane ákù menyij ebhen bechi tetep átwǎ ndũ erǎjǎ ne maǎák, be bo mango be Mandem ke ákwak yi ankú menyij ebhǎ.”

Enyij ene Jǎn árémé eti Yesu

²² Yesu ánǎjǎ nókó béré m enyij ené yi ághàti Nikǎdémǎs, arǎk bebhak bechak atú Judéya ne baghǎkó bhi. Abhak aré ne bhǎ anjwiti nǎkǎ bhǎ. ²³ Mpok eyǎ, Jǎn abhak Áénǎ, kekwtǎ ne Sálím, anjwiti nǎkǎ bhǎ. Abhak aré mbǎnyune manyier aya nyaka ebhak eyǎ. Bo bǎré

rəŋ ntá yi, anjwiti nəkə bhə. ²⁴ Bábhíkí re kem nyaka Jŏn mamfye ekerékenəŋ.

²⁵ Ébhíkí tat, epúítí ékwén nenti bakoŋo Jŏn ne mmu Israel achak ěti enyũ neso enen nékə mmu ambak pérép besí Mandem. ²⁶ Ékú bakoŋo Jŏn bárók ntá yi barem be, “Ntəŋ, mmu ane achi nyaka ne wə ebhé Nyén Jódan ené awu óngati nəkə bo menyih ěti yi, əjwiti bho ne yěntiki mmu árəŋ ntá yi.” ²⁷ Jŏn akeme bhə be, “Yě mmu apu kway bebhəŋ enyih kpáte Mandem anchye yi yə. ²⁸ Bě babhəŋ bəchí batísie ndũ ndémé bé puyě me ké nchí Mpepe Mandem afyé nyaka bariəp be átò. Nchí chí mpəkəntó ane Mandem átó be njambi ke yi antwə. ²⁹ Mbăy-ngəre ke ábhóŋó ngərə. Mmure mbăyngərə ane áchí téé ánəŋ béghok eyəŋ ene mbăyngərə, † əghok eyəŋ eyi, ambóŋ beyă maŋák. Enyu yə ke échi ne me. Maŋák ama ajwí pəət néne. ³⁰ Nsónó yí abhəŋ békó nókó kó, aya ansep nəkə.

³¹ “Mmu ane áfú amfay, achá yěntiki mmu achak. Mmũ mmik afu fá amik, ne ərem chi barak ané mmik. Mmu ane áfú amfay achá bə mmik mankem. ³² Yí əghati bo menyih ebhen yi aghə ne amík, aghók ne batú. Yě nə, yě mmu apú noko enyih ene yi árəm mbə enyih. ³³ Ke mmu ane əghókó enyih ené yi areme anoko, átəŋ be yi anókó enyih ene Mandem árémé be échí tetep. ³⁴ Echi nə mbənyune yí mmu Mandem átó, árəm chi Eyəŋ Mandem mbənyune Mandem achyé yi Efóŋó Bedyere njenti ti. ³⁵ Eta Mandem akəŋ Móywi ne afyé menyih menkem yi awə. Mandem achyé yí Efóŋó eyi njenti ti. ³⁶ Yěntiki mmu ane ánókó Mmu ane áfú ntá Mandem, əbhəŋ nepém enen nebhiki bhəŋ ngwenti. Mmu ane ábhíkí noko Mmu ane áfú ntá

† 3:29 Ndu kémbəep, Yesu achi mbăyngərə mbənyune atwə nyaka fá amik chí ěti yese, ne mbák sémbat mmuet ne yi, yěnyih epu kway befap bese ne yi.

Mandem apú bhəŋ nepém. Ke bebənti Mandem bétinji ne yi.”

4

Yesu ne ngoré Samária

¹ Yesu arinji be bönkwo Fárisi bágħók be beyä bo bárəbhe koŋo chi yi ne yí anjwiti nəkə bhə, ne bé bakoŋo bhi báya mántcha nəkə abhen Jǝn. ² Sayri sayri, puyě Yesu ke ájwiti nyaka bhə, chí bakoŋo bhi. ³ Yesu árínjí nəkə nə, afa atú Judéya apet atú Gálili. ⁴ Abhəŋ nyaka béfuet atú Samária ndu berəŋ Gálili. ⁵ Ékə, akə aghaka etək Samária ene bábhinji bé Síka, kékwót ne nebhuérémik ane Jekóp áchye tentep ntá móywi Joséf. ⁶ Mbokó manyier ane Jekóp ábhák are. Yesu ágháká nəkə aré, ndü yi ánánj apóbbhé, achokə nepaká mbokó manyier wu. Nywəp nébhák mbə nkárénká byo ne epay.

⁷ Ngoré Samária amət atwó ndu beya manyier aré. Yesu aghati yi be, “Mma, chye me manyier nnyú.” ⁸ Mpok eyə, bakoŋo Yesu bárəŋ nyaka etək ndu békú nenyíé. ⁹ Ngoré Samária wu akeme Yesu be, “Wə, əchí mmu Ju, atú Judéya, me mbák ngoré atú Samária, ekə ná ke őrem be nchyé wə manyier ónyú. Bə Judeya bábħíkí bhəŋ yənyinj bekwə ne bhese bo Samaria!” ¹⁰ Yesu akeme yi be, “Mbə őrinjí akap ane Mandem áchye bhə, ne mmu ane árémé nó be, ‘Chie me manyier’, mbə őrem me nchyé wə manyier amen áchye nepém.” ¹¹ Ngoré wu arem be, “Eta, əbhíkí bhəŋ enyinj ndu béyä manyier ne yə, ne mbokó manyier áchwe, őbhəŋ manyier amen áchye nepém fá? ¹² Əchá etayese Jekóp mmu átémé nyaka mbokó manyier ane arə ntá yese? Ná ókway bechye mmu manyier amen áchá amen yimbəŋ ányu nyaka, ne böbhi mányú, mpəŋ eyi ényú?” ¹³ Yesu akeme yi be, “Yě agha ane ányu manyier amen,

apú rə bébhəŋ ekwaká manyier. ¹⁴ Ke mmu ane ányù manyier amen měchyè, apú pere bhəŋ ekwaká manyier wáwák. Manyier amen měchyè yi, äbhák ntá yi mbə ntí mónyən ané manyier ányàŋ are, anchye nəkə yi nepém enen nebhiiki bhəŋ ngwenti.” ¹⁵ Ngərə wu arem ntá yi be, “Eta, chye me manyiebhé mə, bé manyier áké pere kwak me, ne be nképerə twə fá ndu beya manyier.”

¹⁶ Yesu aghati yi be, “Dók bhiŋi nném aywe, twó ne yí.” ¹⁷ Ngərə wu akeme yi be, “Mbíkí bhón nném.” Yesu arem be, “Ɔrem tetep bé əbhiki bhəŋ nném. ¹⁸ Ɖanáŋ əbhəŋ maném batay, ne mmü ane óchí ne yi néne, abhiiki bhay wə. Ɖrem tetep!” ¹⁹ Ngərə wu arem ntá yi be, “Eta, ngə néne be əchí ndemekepinti Mandem. ²⁰ Bətayese bátwə nyaka fá ndü njie ne mánchye nəkə Mandem kenókó, ke be bǝ Judeya bǝrəm be Yerúsalem ke áchi ebhak ene bo bábhónó bechye Mandem kenókó are.” ²¹ Yesu arem be, “Mmá, nokó enyiŋ ené měghàti wə. Mpok ätwə ane bo bápú pere bhəŋ bechye Eta Mandem kenókó yě chi fá ndü njie ne, yě chi Yerúsalem. ²² Bě bo Samaria, bächyè kenókó ntá enyiŋ ene bǝbhíki riŋi. Bese bo Judeya séríŋi mmu ane séchyè kenókó mbənyune Mandem äfuet chí ntá bo Judeya bépeme bho. ²³ Mpok ätwə, ne mpok eyə anáŋ aghaka ane bo abhen bächyè Eta Mandem kenókó, bákə nə enyu ené échí tetep be Efónó Mandem ätəŋ bhə mbi. Menyü bo bhə kě Mandem áyàŋ mánchyé yi kenókó. ²⁴ Mandem achi Efónó, ne bǝ abhen bächyè yi kenókó, bábhəŋ bechye yi kenókó ne ntí nemət ndü betəŋ Efónó Bedyere.” ²⁵ Móngərə wu arem be, “Ndíŋi bé Mpepe Mandem afyé nyaka bariepe be ätə, yi mmu bábhəŋi be Kristo ätwə. Ánáŋ ántwó, chəŋ angati bhese barak ankem.” ²⁶ Yesu aghati yi be, “Me, mmu nchí rem né kepi ne wə, ke nchí Mpepe.”

²⁷ Nkúbhé mpok yò, bakoŋo Yesu báfú ebhak ené bárovóŋó beku nenyíé bápɛtnsem. Bábhák maknkay beghò be Yesu àrèm kepi ne ngoré, ke yě mmũ wap kebhép ngoré wu be, “Ǿyàŋ yi?” Ne yě amòt kebhép Yesu be, “Ndaká yí órèm kepi ne yi?” ²⁸ Ngoré wu arò etě manyiep eyi, aròk etòk téé, abho béghátí bho be, ²⁹ “Twó ká ghò mmũ ane ághátí me yěntiki enyiŋ ené nkú ndũ nepém ena. Chí Mpeme Mandem afyé nyaka bariép be àtò ke?” ³⁰ Ékú etòk enkem émóko, bábhó bérɔŋ ntá Yesu.

³¹ Mpok ane ngoré wu áró árovóŋó etòk, bakoŋo Yesu baré ník yí mmuɛt bé “Ntɔŋ, nnyié mbò nenyíé.” ³² Ke yí aghati bhò be, “Mbǔŋ nenyíé ményiie enén bãbhíkí riŋi.” ³³ Ékú, bábhò bebhep batí be, “Mmũfú atwò yi ne nenyíé ké?” ³⁴ Yesu aghati bhò be, “Nenyíé ena chi beku enyiŋ ene mmu ane átó me áyàŋ nkú, ne menánjá betik ebhi. ³⁵ Pú bãrèm be, ‘Mbák éngáká batan anwi, chɔŋ màmferɛ mbwòt ebhi?’ Ke nchí ghati bhe be mǎnjon amík mǎnjinjì nki, mǎngó ndũ mbwòt ánánj ágháká béfère ebhi. ³⁶ Mmu ane áfère mbwòt ebhi, àbhɔŋ akap ndũ betik ebhi. Ne ànyokoti mbwòt ane áchí chí bo abhen bãbhòŋ nepém enen nebhiíkí bhɔŋ ngwenti, be mmu ane ápi mbwòt ne ane áfère yò ebhi, bó mankem mámbónj maŋák. ³⁷ Ečí tetep mbò enyu bǎrèm be, ‘Mmu bépi àpi, ane beghem angem.’ ³⁸ Ntò be be mǎndòk mǎmferɛ mbwòt ane bãbhíkí pi. Bo bachak bápi, be bãghèm mbwòt ane bò bapi.”

³⁹ Beyǎ bo Samaria abhen báfú etòk mánóko Yesu èti nerem ane ngoré wu areme be, “Aghátí me yěntiki enyiŋ ene nkú ndũ nepém ena.” ⁴⁰ Mpok bátémérí Yesu, máník yi mmuɛt be ámbák ne bhò, ne abhak ne bhó ndũ manywòp apay. ⁴¹ Ne beyǎ bo báchák mánóko èti menyin ebhen Yesu aghati bhò. ⁴² Éku bǎrém ntá ngoré wu be, “Eprét epu bé èti menyin ebhen órémé ke sénókó. Besé babhɔŋ séghok ne

batú beyəŋ ebhen béfú yi anyu, ne sériŋi be né chí Mpeme bō mmik tetep.”

Yesu abú mmǎ mǔngo

⁴³ Manywəp apay ane Yesu achi ne bo Samária áfúéré nókó, afa berəŋ atú Gálili. ⁴⁴ Yímbəŋ arem nyaka be, “Bápú chye ndemekerpinti kenókó amem etək eyi.” ⁴⁵ Mpok Yesu áchwóbhé Gálili, bō Galili básət yi ne maŋák ndu bágħó yěntiki enyiŋ ene yi ákú Yerúsalem mpok bārónǰ are ndū epǎ Nekŋi. Bó nkwə bārəŋ nyaka ndū epǎ yə.

⁴⁶ Yesu apet arək etək Kána, atú Gálili, ndū nebħuet ane yi ákú nyaka manyiep áyíbhírí mmém. Mǔnti amət abhak Kapənaum ane móywi áme. ⁴⁷ Ághókó nókó bé Yesu afú atú Judéya átwə Gálili, arək are nik yi mmuet be ándók Kapənaum ámbú móywi. Mówu arəp nyaka chi kékwót bégu. ⁴⁸ Yesu aghati mǔngo wu be, “Bápú ka menoko me mbák bǎbhíkí ghó berŋí maknkay.” ⁴⁹ Mǔngo wu arem be, “Eta, twó séndók be mówa áké sebhé.” ⁵⁰ Yesu akeme yi be, “Pətnsem anywəp, móywe apú gú.” Mǔngo wu anoko enyiŋ ene Yesu árémé, afa, are gure. ⁵¹ Ené yi ásèp árəŋ, bō betok bhi bátéméri yi ambi, baghati yi be, “Móywe achí nepém.” ⁵² Abhép bhó be, “Ntiki mpok yi ábhó béchəkə sayri?” Bákéme yi be, “Éyu ndu nkárénká amət ne ngósí.” ⁵³ Chi mówu atik bé ndū nkúbhé neŋəkó nywəp enə ké Yesu ághati yi be, “Móywe apú gú.” Éká mǔngo wu ne *efo eyi enkem mánóko Yesu. ⁵⁴ Enyiŋ ene ébhák eriŋ ené éjwí bepəy ndū menyiŋí maknkay ebhen Yesu ákú mpok yi afú atú Judéya arəŋə atú Gálili.

5

Yesu akə mmǔ ane átáré amik ndū neme atan

¹ Étáré nókó, mpok epǎ bo Israel échák akwáy. Yesu akó, arək Yerúsalem.

² Ęntíjnyén ebhak Yerúsalem, kékwót ne nyŭ-ebhá ane bábhiŋi be nyŭbha bágghóŋomén. Bábhiŋi Ęntíjnyen eyo ndŭ eyoŋ ené bo Israel be Betsáta. Bétem betay bebhak kekwoť ne Ęntíj eyo. ³ Beyă bömame bábháć aré; manémámik, ne babhénti, ne abhen bachi bhuré. Bára noŋ be nnyén némbonj. ⁴ Mpok ne mpok, ángel Mandem äšep nyaka amik ambonj Ęntíjnyen eyo. Ne mmŭ neme ane áyámbi ásébhé amem, yĕntiki enyŭ neme enen yi abhoŋo némay. ⁵ Mmŭ amot abhak aré ane ánánj áchí nyaka amik ndŭ neme mamié esă nsem neku ne arat. ⁶ Yesu ágháká nóćo ndu betem ebhō, aghó mmu wu bhúré. Ariŋj bé yi anánj atat aré ndŭ eróri mpok. Abhép yi be, “Ĵyánj bé óntánj?” ⁷ Mmŭ neme wu akeme Yesu be, “Ęta, mmu apú ane ápōćo me nsep anyén ayak mpok nnyén nébōŋ. Mperé nu béćhwōp aré, mmu achák anánj áyámbi.” ⁸ Yesu aghati yí be, “Faté, pōćo šsák eye ćo.”

⁹ Témté wu, mmu wu atanj. Asot bekpaka bhi abho bećo. Nywoŋ eno nébhak chí nywobhé neywēmuet bo Israel. ¹⁰ Ęću, bo Israel bárem ntá mmu ane bábú yi be, “Ęchoŋ chi nywobhé neywēmuet ne ebhé ébhíći ka be ómpōćo šsák eye.” ¹¹ Akeme bhō be, “Mmu ane ábú me ke ághátí me be, ‘Pét šsák eye, faté ćo.’” ¹² Bábhép yi be, “Mmŭré ághátí wo ómpet šsák eye ónćo chí agha?” ¹³ Ke yi ke riŋj mmu wu. Yesu ábú nyaka yi anone arōć mbōnyune beyă bo báchí nyaka aré. ¹⁴ Ébhíći tat, Yesu atemeri yi amem ekeráćap Mandem, aghati yi be, “Yiŋj, ónánj oťanj! Dš bebú be esōŋori ené éćá eyo éćé temeri wo.” ¹⁵ Mmŭ wu arō, arōć, aghati böbati bo Israel be Yesu ke ábú yi. ¹⁶ Ęti yo ké bo Israel bábhó béćhye Yesu nenyok, be yi akū mmu atanj ndŭ nywobhé neywēmuet. ¹⁷ Ke Yesu aghati bhó be, “Ętaya äću betik mpoknkem, ne menkwó mbōŋ beću betik.” ¹⁸ Ęti enyij ene Yesu árémé, bo Israel bápét báre

yaŋ mbi beway yi. Ntí abhak be, puyě chi ndiere be akwen ebhé nywobhé neywěmuet, ke ndak ané akpik ábébhé áchá ábhák be, yí ábhìŋi Mandem be etayi, ne be békə nɔ chi beyenti mmuet ne Mandem.

Mandem achyé Móywi betan

¹⁹ Yesu aghati bhɔ be, “Tetětɛp, Mmɛ Mmɔ Mandem mpú kwáy bekw yěnyŋ ndũ betan ebha. Mékà chí menyŋ ebhen ngó Etaya ákà. Yěntiki enyŋ ené Etaya ákà, yó ke Me Móywi nchí kə nkwo. ²⁰ Échí enyu eyɔ mbɔnyune Eta akɔŋ Mmɛ Móywi, ne átɔŋ me yěntiki enyŋ ene yímbɔŋ ákà. Ne chɔŋ antɔŋ me menyŋí maknkay ebhen becha ebhen, be manyu árchók bhe. ²¹ Nkúbhé mbɔ enyũ Eta áhème bawú anchye bhɔ nepém, nó kě Mmɛ Móywi nchí chye nepém ntá yě agha ane méyàŋ bechye nepém. ²² Yě mmu, Eta apu tan manyé yi. Áchyé betan menkem ntá ya, Mmɛ Móywi, be ntán yěntiki mmu. ²³ Ákə nɔ be bo mankem márchyé Mmɛ Móywi kenókó nkúbhé mbɔ enyũ báchyè yi kenókó. Mmũ ane apu chye Mmɛ Móywi kenókó, apú chye kenókó ntá Etaya mmu ato me. ²⁴ Tetětɛp, mmũ ane ághókó enyŋ ene mɛrèm, anoko mmu ane átó me, ábhòŋ nepém enen nebhiki bhɔŋ ngwenti. Mandem apú rem be bekwéné bechi ne yi. Afũ ndũ newú, achwe ndũ nepém.

²⁵ “Tetětɛp, mpok átwò, ne anán akway, ane bawú bághòk eyɔŋ eya, Mmɛ Mmɔ Mandem, ne abhen bághókó mámbɔŋ nepém. ²⁶ Nkúbhé mbɔ enyũ Eta áchyè nepém, nɔ kě yi áchyé Mmɛ Móywi nkwo betan béchye bo nepém. ²⁷ Ne achyé me betan ndu bétán bo, mbɔnyune me ke mfú ntá Mandem. ²⁸ Báké bhak maknkay beghok menyŋ ebhen. Mpok átwò ane bawú mankem bághok eyɔŋ eya amem manem ayap. ²⁹ Ne mánán mángók eyɔŋ eya, báfũ ndũ manem ayap. Abhen báká nyaka beri ndũ mmik

ne, máŋeme, manchwe ndŭ nepém enen nebhiki bhəŋ ngwenti, ne abhen bákú nyaka bebú, máŋeme mámbóŋ ntemsi.”

Batísie Yesu

³⁰ Yesu arək ambi berem be, “Mprú kwáy beka yěnyih ndŭ betaŋ ebha. Ené mĕkù nchí kə chi ndŭ betaŋ Mandem mmu átó me. Mĕtəŋ bo mbə enyŭ yi aghati me ntaŋ bo. Ne mĕtəŋ bo chí enyu ené echí chak, mbənyune mpú kə menyih ebhen membəŋ nchí yaŋ beka. Nchí kə chi menyih ebhen mmu ane átó me áyàŋ nkə. ³¹ Mbák ndem ěti mmĕét eya, mbəŋ bo abhen bakway bérinĭ be enyih ene mĕrĕm ébhíkí bhəŋ menwəp. ³² Mmŭ ane áté me ntísie achi nyáná, ne ndínĭ bé enyih ené yi árĕm ěti ya ebhəŋ menwəp. ³³ Bătò nyaka bo ntá Jǎn be mámbep yi ángati bhe ěti ya, ne aghati bhe enyih ené echí tetep. ³⁴ Puyĕ chi be nkwaŋwaŋ ke ábhónó bété me ntísie, nchí ghati bhe enyih ene Jǎn árémé ěti ya be Mandem ámpémé bhe. ³⁵ Jǎn achi nyaka mbə erónó ene édu éngə nəkə ŋwaŋ, ndu mómbinĭ mpok, bəka eyəŋ eyi ne bəbhón manák ndu mómbinĭ mpok. ³⁶ Ke menyih béchí ebhen bérĕm ěti ya enyu ené échá enyih ene Jǎn árĕm. Nkúbhé menyih ebhen mĕkù, bété me ntísie be Eta ke átó me. ³⁷ Ne Eta, yímbəŋ, mmu átó me áté me ntísie. Bəbhíkí re ghok eyəŋ eyi, bəbhíkí re ghó enyŭ yi achi. ³⁸ Ne Eyəŋ eyi épú amem bati yeka mbənyune bəbhíkí noko mmu ane yi átó. ³⁹ Băfyĕ betaŋ bepəy Eyəŋ Mandem mbənyune bákáysí be étəŋ be mbi nepém enen nebhiki bhəŋ ngwenti ne yó érĕm chí ěti ya. ⁴⁰ Yĕ nə, bəpú ka bétwə ntá ya be mámbóŋ nepém. ⁴¹ Mprú yán nə chí kenókó ntá nkwa. ⁴² Nchí rem menyih ebhen mbənyune ndínĭ bhe. Ndínĭ bé ekəŋ Mandem épú amem bati yeka. ⁴³ Ntwə ndŭ nnyén Etaya, ne bəbhíkí sət me mbə mmu. Mbə mmu achák ke átwó nó árĕm ěti

ndu mmuēt yi ne ndũ betay ebhi mbu bāsót yi mbo mmu ywēka. ⁴⁴ Ná bākway menoko ené báyaŋ chi bakak amen bāchyè bati, kefyé ntí ndũ bakak amem Mandem áchye. ⁴⁵ Báké kaysi bé chōŋ ngati Eta enyũ bho bāchi. Moses ke ághati chōŋ yi, Moses mmu bābhaka nti ne yi. ⁴⁶ Mbo mǎnókó enyiŋ ene Moses ásíŋí tetep, mbú mǎnókó enyiŋ ene mēghàti bhe. Moses asíŋí nyaka chí ěti ya. ⁴⁷ Mbák bābhíkí noko basiŋ ami, ná bākway ménókó enyiŋ ene mērēm?”

6

Yesu adík ngemntay bho

(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Lk 9.10-17)

¹ Ětáré nókó, Yesu apé, arək ebhē Manyu Gálili. Nkúbhé Manyu wu ke bābhiŋi be Manyu Tibérias. ² Ngemntay bo béré koŋo yi mbonyune bāghǎ nyaka menyiŋi maknkay ebhen yi ákú ntá bōmame. ³ Yesu akó ambi njie, achəkó aré ne bakoŋo bhi. ⁴ Ěpǎ bo Israel ené bābhiŋi be Ěpǎ Nekini ěróp kekwoť. ⁵ Ayibhiri mmuēt, ayiŋi, aghó ndũ ngemntay bho bátwè ntá yi. Abhép Fílip be, “Chōŋ sémbōŋ bret béku fá ane ákway bōbhen?” ⁶ Yesu arem nō ndu memō Fílip mbonyune yimbōŋ áríŋí nyaka enyiŋ ene yi ábhóŋó beku. ⁷ Fílip akeme Yesu be, “Nkáp nkubetik ndũ manywop besǎ byo ápú kway béku bret ane yěntiki mmu wap akway bebhōŋ mandú.” ⁸ Nkoŋo ywi amōť ane achí manō Símun Píta ane aka nnyén bé Andru arem ntá yi be, ⁹ “Mmǎ amōť achi fá, ane ábhóŋó bekpókó bret betay ne nsi epay, ke eyō chi yi ntá beyǎ bōbhen?” ¹⁰ Yesu aghati bhō be, “Ku ka bo mǎnchókó amik.” Tákó ayá nebhuēt ére. Ěku bo bǎchókó amik. Babhakanem bābhák mbo nká etay. ¹¹ Yesu asōť ye bekpókó bret bhō. Áchyé nókó bakak ntá Mandem, akōre ntá bo abhen bǎchókó amik. Aku enyumót

ne nsi. Yěntiki mmu anyié kpát ajwi. ¹² Yěntiki mmu anyié nókó ení enén nékwáy yi, Yesu aghati bakoŋo bhi be, “Nyokotí ká mbwóptí ane áróbhé be yěnyin eke chəŋti ndéndem.” ¹³ Mányókóti ye mbwəpti ane bo mányíé, báró. Ajwi bekay byo ne bepay. ¹⁴ Bo abhen báchi aré, bághó nókó eriní maknkay eyə, bárém be, “Tetep, né chi ndemekepinti Mandem ane ábhóŋó nyaka bétwə fá amik.”

¹⁵ Yesu aghó be bo báyaŋ békem yi ne betaŋ be mánku yi Mfə, afa, akó njie, abhak aré aywinti.

Yesu are kə amfānyen

(Mt 14.22-33; Mk 6.45-52)

¹⁶ Běku bégháká nókó, bakoŋo Yesu basep, barək angəko manyu, ¹⁷ báchwe amem áchwí bárè pé nnyén berəŋ Kapənaum. Bəti ménaŋ bégə nyaka ené Yesu ábhíki re temeri bhə. ¹⁸ Mbúep atəŋataŋ abho menu. Ekə betaŋti mpérényen eya anyén. ¹⁹ Bakoŋo bhi mánók mbə bəkilometa batay ne batandat. Bághó nókó ndū yi ákə anyén átwə kekəwət ne bhə, bécháy békém bhə tontó. ²⁰ Ke Yesu aghati bhə be, “Báké chay. Chi me!” ²¹ Báká ye be yi anchwe amem áchwí. Nəchwe yi áchwé, áchwí arək ateme angəkonyén, ndū nechyenyen enen bó bārəŋ aré.

Bo béré yáj Yesu

²² Néyí nókó, bo abhen bāróbhé ebhényen ene Yesu ne bakoŋo bhi báfú aré, bátik be ndiere áchwí amət ke áchí nyaka are, ne be Yesu abhíki chwe amem áchwí wu andək ne baghəkó bhi. Bó báró nyaka yi bárók. ²³ Éfákari be bachwi achak ane áfú Tibérias átwə kekəwət ndū nəbhəet ane bə mányíé nyaka brət mpok Acha ánaŋ áchyé bakak ntá Mandem. ²⁴ Bə bhə bághó nókó ye be Yesu ne bakoŋo bhi, bápét bapu aré, bə babhəŋ báchwé amem bachwi yə, barək Kapənaum ndu béyaŋ Yesu.

Yesu chí nenyíé enén néchyè nepém

²⁵ Bǎgháká nókó ebhě manyu ene Yesu áróńó ne bakońo bhi, bǎghó yi are, babher yi be, “Ntɔɔ, ɔpě ɔtwɔ wɛn ntiki mpok?” ²⁶ Yesu akeme bhɔ be, “Tetěter, bǎpú yaɔ me ɛti bǎghó beriní maknkay, ke ɛti bret ane mǎnyíé bǎjwi. ²⁷ Bǎké fye ntí ndű nenyíé enen néchɔɔnti. Fíé ká ntí chí ndű nenyíé enen nepu chɔɔnti, nenyíé enen néchyè nepém enen nebhiki bhɔɔ ngwenti, enen Me Mmu mfú ntá Mandem nchí chye chɔɔ be. ɛti yɔ ke ɛtaya achye eriɔ betɔɔ be yi ke átó me.” ²⁸ Bɔ bǎbhép ye Yesu be, “Betik Mandem ebhen sébhóńó beku nókó chí yi?” ²⁹ Yesu akeme bhɔ be, “Enyiɔ ene Mandem áyàɔ mǎnkɔ chí be mǎnókó mmu ane yi átó.” ³⁰ ɛkɔ bárem ntá Yesu be, “Ntiki eriɔ ókwà ye beku bé séngó, sénoko wɔ? Chɔɔ ónkɔ yi ntá yese? ³¹ Bǎchí mbi bhesé mǎnyíe nyaka mana mpok bákò amem baso. Enyu eyɔ ke básiní amem ɛkátí Mandem be, ‘Achye nyaka bhɔ nenyíé enen néfú amfay!’ ” ³² Yesu aghati bhɔ be, “Tetěter, puyě Moses ke áchyé nyaka bachímbi bheka nenyíé enen néfú amfay. ɛtaya ke áchyè bhe nenyíé enen mbɔɔ enén néfú amfay. ³³ Nenyie Mandem chí mmu ane áfú amfay atwɔ, ne ǎchye nepém ntá bǔ mmik.” ³⁴ Bárem ntá yi be, “ɛta, chyě bhesé nenyíé enɔ mpoknkem.”

³⁵ Yesu aghati bhɔ be, “Me ke nchí nenyíé enen néchyè nepém. Mmu ane átwó ntá ya apu pere ghok nsay ne mmu ane ásiki ntí ne me, apú bhóɔ ekwaká manyier wáwák. ³⁶ Ke ngátí bhe be yěndu bǎghó me bǎbhíkí noko me. ³⁷ Yě nɔ, yěntiki mmu ane ɛta áchyé me, átwò ntá ya. Ne yě mmu apú twɔ ntá ya měmbók yi, ³⁸ mbɔnyune mbíkí fú amfay ntwó fá amik beku enyiɔ ene měyáɔ. Ntwɔ beku chí enyiɔ ene mmu ane átó me áyàɔ mǎnkɔ. ³⁹ Ne enyiɔ ene mmu ane átó me áyàɔ nkɔ chí be nkéɔ yě mmu amɔt ane yi áchyé me áném, ke bé nkɔ yěntiki mmu wap ámpetnsem

ndũ nepém ndũ nywəp enen ngwenti. ⁴⁰ Enyih ene Eta áyàh chí bé yě agha ane ághó Móywi, asiki nti ne yi, ámbóh nepém enen nebhiki bhəh ngwenti. Ne chəh nkə yi ampətnsem ndũ nepém ndũ nywəp enen ngwenti.”

⁴¹ Bo Israel bábhó ye ménywinti ɛti Yesu, ndũ yi árémé be, “Me ke nchí nenyié enen néfú amfay.” ⁴² Bäre rem be, “Pú Yesu mmǝ Joséf né? Pú séríhí etayi ne máyi? Ékə ná ke yi arem be, ‘Mfu amfay ke nchí ntwo fá amik?’” ⁴³ Yesu akeme be, “Dǝ ká nenywintí eneká nə. ⁴⁴ Yě mmu apú kwáy bétwə ntá ya mbák Etaya mmu átó me abhíkí ya yi ntá ya. Ne mmu ane átwó ntá ya, chəh nkə yi ampətnsem ndũ nepém ndũ nywəp ngwenti. ⁴⁵ Echí amem basihí baremé kepinti be, ‘Chəh Mandem ántóh bó mankem.’ Yěntiki mmu ane ághókó, ne aghók enyih ene Etaya árémé, átwə ntá ya. ⁴⁶ Mpú rem chi be mmu achi ane anəh aghə Etaya. Mmu ane áfú ntá Mandem ke anəh ághó yi. ⁴⁷ Tetɛtɛp, mmũ ane anoko əbhəh nepém enen nebhiki bhəh ngwenti. ⁴⁸ Me ke nchí nenyié enén néchyə nepém. ⁴⁹ Bachĩmbi bhəka mányie nyaka mana amem baso, yě nə, bə mankem bágú. ⁵⁰ Ke né chi nenyié enen néfú amfay, bé mmũ ane ányié nó áké gu. ⁵¹ Me ke nchí nenyié enen néchyə nepém enen néfú amfay. Mmu ane ányié nenyié enen, əbhák nepém mpoknkem. Nenyié enén mɛchyə chəh bé bǝ mmik mámbóh nepém, chi nyamwəét eya.”

⁵² Enyih ene Yesu árémé ékú bo Israel bábho bekem epáití ne bati, mándeme nəkə be, “Ná mmũ-ne əkway bechyə bhese nyamwəét ayi be senyie?” ⁵³ Yesu aghati bhə be, “Tetɛtɛp, mbák bəbhíkí nyié nyamwəét Mmu ane áfú ntá Mandem, mǎnyú manəh ami, bǎpú bhəh nepém. ⁵⁴ Mmũ ane ányié nyamwəét ya ne anyú manəh ma, əbhóh nepém enen nebhiki bhəh ngwenti, ne chəh nkə yi ampətnsem ndũ nepém ndũ nywəp enen ngwenti.

⁵⁵ Nyamwuet̄ eya ke áchí mbǒŋ nenyíé menyie, ne manon̄ ama ke áchí mbǒŋ mmém amen menyu. ⁵⁶ Mmu ane ányie nyamwuet̄ ya ne anyú manon̄ ma, achí babhát ne me, ne me nkwo nchí babhat ne yi. ⁵⁷ Eta mmu achi nepém ke átó me, ne eti yi ke nchí nepém. Nkúbhé enyu eya ke echi be, mmũ ane ányie me äbhák nepém eti ya. ⁵⁸ Né chi nenyíé enén néfú amfay nétwó fá amik. Népú mbə enén bachĩmbi bheka mányíé nyaka, bágú. Mmũ ane ányíé nenyíé enen äbhon̄ nepém enen nebhiki bhon̄ ngwenti.” ⁵⁹ Yesu arem barak ane mpok yi áchí amem ekeré nenikímueti ene etak Kapěnaum átəŋ bo.

Beyä bakoŋo Yesu bächən yi, báro

⁶⁰ Bakoŋo Yesu bāghókó nókó kepi eken yi árəm, beyä bhap béré rem be, “Ané ndak atan̄ acha, agha ákwày beka wu?” ⁶¹ Yesu aríŋí bé baghokó bhi mánywinti eti ndak ane. Abhép bə be, “Bati ábé bhe eti ndak ane ndémé? ⁶² Mbák mǎngó ye Me Mmu mfú ntá Mandem ndu nchí petnsem amfay ndũ nebhuet̄ ane mfú, bārem bé yi? ⁶³ Efónjó Mandem ke áchyè nepém. Mmuet̄ nkwa apu ka yěnyij. Beyon̄ ebhén ngátí bhe bétwə ne Efónjó Mandem ne béchyé nepém. ⁶⁴ Yě nə, mbək yeka bábhíkí noko.” Yesu aríŋí bo abhen bábhiki noko yi te ndũ nebhonet̄, ne aríŋí mmu ane ábhónjó beti yi. ⁶⁵ Yesu arem ye be, “Eti yo ke ngátí bhé be mmu apú kway bétwə ntá ya mbák Eta abhíkí chyé yi mbi.”

⁶⁶ Nebho mpok yo, beyä bakoŋo bhi báya mmuet̄ ansem, bó kepere koŋo yi. ⁶⁷ Ékú Yesu abhép baghokó bhi bati byo ne apay be, “Ná ne bhe, bəron̄ nkwo?” ⁶⁸ Símun Píta akeme yi be, “Eta, ntá agha? Wə ke óbhónjó beyon̄ ebhen béchyé nepém enen nebhiki bhon̄ ngwenti. ⁶⁹ Sénoko ne sériŋi be wə ke óchí Mmu Nyánjá ane Mandem átó.” ⁷⁰ Yesu

akeme bhó be, “Pú njap be bati byo ne apay? Yě nɔ, mmũ yweka amɔt abhɔŋ efóŋó ebúbu.” ⁷¹ Yesu ǎrèm nyaka nɔ ɛti Júda, mmɔ Símun Iskariot, mbɔnyune Júda, mmu amɔt ndũ nkwó baghɔkó bhi bati byo ne apay, abhɔŋ nyaka nkaysi beti yi.

7

Yesu ne bɔmayi

¹ Barak ane áfúéré nókó, Yesu are kɔ mbǎŋ ne mban, atú Gálili. Yi keyán beko atú Judéya mbɔnyune bo Judeya báyaŋ nyaka mbi béway yi. ² Mpok yɔ, epǎ bo Israel ene bábhijí be Epa Bétem * érop kekwoɔ. ³ Ekɔ bɔmayi bǎrém ntá yi be, “Fǎ fá, dók atú Judéya be bakoŋo bhe mángó menyiŋí maknkay ebhen ókà. ⁴ Yě mmu apú kɔ menyiŋí maknkay bhésé bhésé mbák ǎyaŋ bo mándíŋí yi. Těndu ókà menyiŋí maknkay, kɔ nókó bhɔ kroŋoroŋ be mmik nkem ángó.” ⁵ Ke yě chi bɔmayi kenoko yí. ⁶ Yesu arem ntá yap be, “Mpok aya ábhíkí re kway, ke ntá yeka yěntiki mpok akway. ⁷ Bɔ mmik bápú kwáy bepap be. Bápap me mbɔnyune nchí rem be menyiŋ ebhen bó bákà beber. ⁸ Bě babhɔŋ mándók ndũ epa. Mpú roŋ. Mpok aya abhíkí re kwáy.” ⁹ Yesu árém nó, arɔp atú Gálili.

Yesu yi be menyiŋ ebhen yi átɔŋ bífú chi amfay

¹⁰ Ené bɔmayi mǎnán bǎró, bǎróŋó Yerúsalem ndũ epa eyɔ, Yesu arɔk aré nkwo. Ke arɔk chi bhésé bhésé, keróŋ kroŋoroŋ. ¹¹ Bɔbati bo Judeya bǎré yaŋ yi aré mándeme nɔkɔ be, “Yi achí fá?” ¹² Bo bǎré rem beyǎ menyiŋ ɛti yi. Mbɔk mándeme nɔkɔ be, “Yí achi erítí mmu.” Báchák be,

* ^{7:2} Epa Bétem: Chi epǎ ene bo Israel mányie ndũ bétik mpok ane báchɔkɔ nyaka chi ndu bétem, mpok báfú Íjip bákò berɔŋ Kanǎn.

“Nsé, ǎrwò bho be máném ebhi!” ¹³ Yě nò, yě mmu amòt kerem enyiṅ kpròjóròṅ èti yi, mbònyune báchày nyaka bǝbati bhap.

¹⁴ Égháká nókó nenti epa, Yesu arək amem ekerákap Mandem abho betəṅ bo Eyəṅ Mandem. ¹⁵ Bǝbati bo Judeya bábhák maknkay ndű menyiṅ ebhen yi átəṅ mándeme nəkò be, “Ná mmũ-ne áré riṅi enyiṅ enyu ene, ené yi ábhíkí ghək ekáti?” ¹⁶ Yesu akeme bhò be, “Menyiṅ ebhen mětəṅ bébhíkí fu ntá ya. Béfú chi ntá mmu ane átó me. ¹⁷ Yě agha ane ábhóṅó nti beku enyiṅ ene Mandem áyàṅ, ǎriṅi be menyiṅ ebhén mětəṅ bífú chi ntá Mandem ne be puyě membəṅ ke ntí betəṅ bhò. ¹⁸ Mmu ane árəm menyiṅ ndű betəṅ ebhi, ǎyaṅ kenókó eki yímbəṅ. Mmu ane áyàṅ bo mánchyé kenókó chi ntá mmu ane átó yi, achí mmũ tetep, bapu apú ne yi. ¹⁹ Moses achyé nyaka bhe bebhé, pú nó? Yě nó, yě mmu yweka apú bhuré bhò. Ndaká yí báyàṅ beway me?” ²⁰ Beyǎ bo abhen báchí are bákéme yi be, “Éfóṅó ebúbu ésəṅəri wò! Agha áyàṅ beway wò?” ²¹ Yesu akeme bhò be, “Nku eriṅí maknkay émòt manyu áchok bhe. ²² Moses aghátí nyaka bhe be mǎnsyébhé nókó bǝbheka. Yě nò, ebhé yò ebhiki fu nyaka ntá Moses. Éfú chí ntá bachímbi abheka. Ne bǎsièp mmu ndű nywəbhé neywěmuet. ²³ Bě bǎsièp bo ndű nywəp neywěmuet be bǎke kwen ebhé Moses. Bǎbenti ne me mbònyuné nku mmũ neme átán ndű nywəbhé neywěmuet? ²⁴ Bǎké kpròt manyé mmu bekoṅo menyiṅ ebhen bǎghó yi ákù. Bǎbhəṅ bekpòt manyé sayri bekoṅo tetep Mandem.”

Bo bare bhép mbák Yesu ke áchí Mpepe

²⁵ Mbək bo Yerusalem béré rem ye be, “Pú mmũ ré báyàṅ beway ne? ²⁶ Achí fá árəm keri kpoṅoroṅ, ne bǎbhíkí rem yěnyiṅ ntá yi. Ékway bebhak be bǝbati báriṅi

be yí chí Mpeme Mandem afyé nyaka bariɛp be àtò? ²⁷ Ke sériŋi ebhak ene mmũ-ne áfú. Mpok Mpeme Mandem afyé nyaka bariɛp be àtò átwó, yě mmu apú riŋi nebhæet ane yi áfú.” ²⁸ Ékú, ndu Yesu átòŋ bho amem ekerákap Mandem, arem ne eyoŋ etaŋataŋ be, “Bãriŋi me, ne bãriŋi ebhak ene mfú? Mbíkí twò ndũ betaŋ ebha. Mmũ ane átó me achí mmũ tetep. Bãbhíkí riŋi yi. ²⁹ Ndíŋí yi, mbonyune mfú chí ntá yi, ne yi ke átó me.”

³⁰ Enyiyi Yesu árémé ékú béré yaŋ bekem yi, ke yě mmu abhíkí tok yi awò amæet, mbonyune mpok ayi abhíkí re kway nyaka. ³¹ Beyã bo mánóko yi, mándeme nàkò be, “Mbák Mpeme Mandem afyé nyaka bariɛp be àtò ántwó, choŋ anku menyiyí maknkay ebhen béchá ebhen mmũ-ne ákù?”

Bátó bo be mánkém Yesu

³² Bõnkwo Fárisi bághókó nókó ndũ bõ eka yo bārēm beyã menyiyi eti Yesu, báchem ne bõbati bachiãkap, bátó babhabherí abhen ekerákap be mankem yi. ³³ Yesu arem ye ntá yap be, “Mbõŋ bépet bebhak ne bhe ndũ mómbiŋi mpok ke ndók ntá mmu ane átó me. ³⁴ Choŋ mǎnjan me, ke bãpú ghò me. Nebhæet ane mérõŋ bãpú kwáy bétwo aré.” ³⁵ Bo Israel bábhó berem ne bati be, “Ati bérõŋ fá, ené sépú kway choŋ beghò yi? Ati berõŋ chi etókò mankò ené bõ bhese bátáká bārõŋó aré ke? Æyàn berõŋ bétõŋ bo abhen bãpú bo Israel aré ke? ³⁶ Yi be ‘Choŋ sɛnján yi, ke sepu ghò, ne bé nebhæet ane yi árõŋ, sépú kway berõŋ aré. Nó be yi?’ ”

Manyiɛp amen áchyè nepém

³⁷ Égháká nókó nywõbhé ngwenti epa, nó chi, nywõp negho enen epã eyò, Yesu afate arem ne eyoŋ etaŋataŋ

be, “Mmũ ane manyiep ákwak yi, ántwó ntá ya. †
³⁸ Échí nkúbhé mbɔ enyu básíjǐ amem Ekáti Mandem be,
 ‘Mmũ ane anókó me, manyiep amen áchyè nepém áfu yi
 anti ansep nɔkɔ mbɔ nyén.’” ³⁹ Yesu ǎrèm nyaka nɔ ɛti
 Efójó Bedyere ené bábhǎjǎ bechye ntá bo abhen mánóko
 yi. Bábhǎkǐ re chye nyaka Efójó Bedyere ntá bo abhen
 mánóko mbɔnyune Mandem ábhǎkǐ re sɔt nyaka Yesu
 amfay, ányché yi kenókó.

Bétáká békwen néntí beyǎ bho ɛti Yesu

⁴⁰ Bo bághókó nókó beyɔɔ ebhén Yesu árémé, mbɔk
 bo bábhɔ berem be, “Né, chí ndemekerǐnti Mandem ane
 ábhǎjǎ nyaka bétwɔ.” ⁴¹ Báchák be, “Chi Mɔpeme Mandem
 afyé nyaka bariep be ǎtò.” Ke abhénéfú bárem be, “Yi
 abhɔɔ befú chi atú Gálili ke? ⁴² Pú básíjǐ amem ekáti be,
 Mɔpeme Mandem afyé nyaka bariep be ǎtò chi ebhárémɔ
 Mfɔ Debhít ne abhɔɔ befú chi Bétlehém, etɔk nebhe Mfɔ
 Debhít?” ⁴³ Ékú ákóré ne betaka bekwen nenti nap ɛti
 Yesu. ⁴⁴ Mbɔk ayap báyàɔ nyaka bekem yi ke yě mmu ketɔk
 yi awɔ amɔet.

Bǔbati bo Israel keka ne Yesu

⁴⁵ Babhabheri abhen ekerákap Mandem bápét ye nsem
 ntá bǔbati bachiákap ne bǔnkwɔ Fárisi. Bǔbati bábhép
 bhó be, “Ndaká yí bǎbhǎkǐ twɔ ne yi?” ⁴⁶ Babhabheri
 ekerákap bákéme bhɔ be, “Yě mmu abhǎkǐ re rem menyũ
 menyɔɔ ebhen mmũ wu árèm!” ⁴⁷ Bǔnkwɔ Fárisi bákéme
 bhɔ be, “Arwɔ be nkɔwɔ bǎgúré ebhi? ⁴⁸ Bǎghɔ yě mǔnti
 etɔk amɔt anókó yi? Bǎghɔ yě mǔnkɔwɔ Fárisi anókó
 yi? ⁴⁹ Ndiere ndéndemebho abhen, bábhǎkǐ riɔi bebhé

† ^{7:37} Mɔpɔk epǎ yɔ, bo Israel bátik nɔkɔ nyaka ndu Mandem
 áchyé bhɔ manyiep amen áfú chi ndũ setárébhé, mɔpɔk
 bákò amem baso.

Moses ke mánóko yi. Ntá Mandem, bə mankem báber!”
⁵⁰ Nikodéməs, mmũ wap amət ane ánánj árójə nyaka ntá Yesu abhep bhə be, ⁵¹ “Ebhé eyese éká be mányché mmu ntemsi ené bábhíkí re taŋ yi, mándínjǝ sayri sayri enyij ené yi áku?” ⁵² Bákéme yi be, “Wə nkwó ɔchí mmũ Gálili? Yijǝ Ekáti Mandem, chəŋ óngó bé yě ndemekepǝnti amət apú kway befu atú Gálili.” ⁵³ Yěntiki mmu áró ye, agure eket eyi. †

8

Ngoré ane bákémé ndũ ákwèn berwəp

¹ Yesu arək amfay Njie Menək Ólif. ² Néyí nókó, apetnsem ekerákap Mandem bəti bəti. Bə mankem bārók ntá yi. Achəkə amik, abho betəŋ bhə Eyəŋ Mandem. ³ Batəŋ-ebhé Mandem ne bənkwə Fárisi báyá ngoré ane bákémé ndũ akwen berwəp, bátwó ne yi, báter besí bə mankem. ⁴ Bárém ntá Yesu be, “Ntəŋ, bákém ngoré ndu ákwèn berwəp. ⁵ Ekáti bebhé Moses éghàti bhese be bábhəŋ bétém̄ti enyũ ngoré ne ne batay mángwáy. Ɔrem bé yí?” ⁶ Bárém nə ndu memə yi be mámbóŋ mbi bebhat ndak yi amuet. Yesu atep ntí amik, ansijǝ nəkə enyijǝ amik ne senəŋ awə. ⁷ Ndu bārəŋ ambi berem be yi ányché bhə eyəŋ, anyabhe mmuet téé, aghati bhə be, “Mmũ yweka ane ábhíkí re ku bebú ánjambi ámbwóp ntay antem yi.” ⁸ Apet atep ntí amik ánsijǝ nókó enyijǝ amik ne senəŋ awə. ⁹ Bə bhə bágħókó nókó enyijǝ ene Yesu árémé, bábħó berə amət amət, bebho ne baseansi. Yesu arəp aywǝnti ne ngoré wu aré téé, besí bhi. ¹⁰ Yesu ayəŋ amik arem ntá yi be,

† ^{7:53} Ndu eyəŋó Grik, ndóŋ 53 ne ané (Jn 8.1) achem ndu amət. Ěti yə ke TEV (Today's English Version) afyé barəŋ eyə apay ndu (Jn 8.1).

“Mma, bó báchí fá? Yě mmu abhíkí rem be mángwáy wə?”
 11 Akeme Yesu be, “Eta, yě amət.” Yesu arem be, “Me nkwo mbíkí rem be mángwáy wə. Dók, ke óké pere ku bebú”.

Yesu chí Eróhó mmik

12 Yesu apet abho bégháti bho menyin. Arem be, “Nchí eróhó ene échyè nepém. Mmu ane ábháré mmuet ne me, ábhəŋ bediéré ebhen békù bo mámbóŋ nepém, ne apú kə amem ejuri.” * 13 Bónkwə Fárisi bárem ye ntá yi be, “Wə mbəŋ órəm ɛti mmuet ye. Enyin ené órəm puyě ndak.” 14 Yesu akeme bhə be, “Yě émbak be nchí rem chí ɛti mmuét eya, enyin ené mérəm chí mbəŋ ndak, mbənyune ndíní ebhak ené mfú ne ebhak ené mérəŋ. Ke bǎbhíkí rinji ebhak ené mfú ne ebhak ane mǝrəŋ. 15 Bǎyìnji bho chí ne amík ke mǎmkpət manyé yap. Membəŋ mpú kpót manyé mmu. 16 Yě émbak chí bé métəŋ bhó, enyu ené métəŋ échí erírí mbənyune puyě me awántí ke nchí taŋ bo. Me ne mmu ane átó me ke sérəm enyũ mmu áchí. 17 Básiŋ ndũ ekáti bebhé eyeka be, batísie bati apay mándem enyin émət, nó chí enyin ene bó bárémé échí tetep. 18 Membəŋ nchí te ntísie bé enyin ene mérəm chí mbəŋ ndak, ne Etaya mmu átó me àtè me ntísie nkwo be enyin ene mǝrəm echi tetep.” 19 Bǎbhép ye yi be, “Etaye achí fá?” Yesu akeme bhə be, “Bǎbhíkí rinji me, ne yě Etaya, bǎbhíkí rinji. Mbə bǎríní me, mbə bǎrinji Etaya nkwo.” 20 Mpok Yesu átəŋ bho amem ekerákap Mandem ke yi árémé beyəŋ ebhen. Achí nyaka kékwoť ne bekubhe akap. Yě mmu ketək yí mbənyune mpok yi abhíkí re kway nyaka.

Enyin Yesu árémé ɛti ebhak ene yi áfú

* 8:12 Yesu ǎyàŋ nyaka bo mándinji be yí achi eróhó ene ékù bo mándíní tetep ane Mandem áyàŋ bə mandinji.

²¹ Yesu apet aghati bhə be, “Nchí rə bhe, bérəŋ. Nnán ndók, chəŋ mǎnjan me. Ke bǎgu chəŋ ndǔ bebug ebheka. Bǎpú kwáy bétwə ebhak ene mǎrəŋ.” ²² Bo Israel bábhó ye berem be, “Yí be ‘Nebhæet ane mǎrəŋ, bǎpú kwáy bétwə are,’ ǎyan beway mmæet ke?” ²³ Yesu aghati bhə be, “Bǎchí bǝ mmik. Mfu chi amfay. Bǎchí bǝ mmik ne, mpú mmǔ mmik ne. ²⁴ Ęti yə ke ngáti be bé chəŋ mǎngú ndǔ bebug ebheka. Chəŋ mǎngú ndǔ bebug ebheka mbák bǎbhiki noko bé nchí mmu ane nchí.” ²⁵ Bábhép yi be, “Wə əchí agha?” Yesu ákeme bhə be, “Nchí mmu ane ngáti bhe te nebhənet be nchi. ²⁶ Mbəŋ beyǎ bebugépti menyiy ebhen mǎkwáy berem ģti yeka ne nsət betan be. Ke mpú kə nə, mbənyune mmu ane áto me ǎbhæere bariɛp ami, ne ndiere menyiy ebhen yi ághati me ke nchí ghati bǝ mmik.” ²⁷ Ene Yesu árəm nə, bó kejwimem bé yi árəm chí ģti ɛta. ²⁸ Ękú Yesu aghati ye bhə be, “Mǎnán mǎnjan Me Mmu mfú ntá Mandem amfay, chəŋ mǎndiŋi bé nchí mmu ane nchí, ne bé mpú kə yǎnyiy ndǔ betan ebha. Nchí rem chí enyiy ene ɛta ághati me ndém. ²⁹ Ne yí mmú áto me, achi ne me. Abhíkí rə me mbak awanti mbənyune mékə chi menyiy ebhen yi ákəŋ.” ³⁰ Beyǎ bó abhen bǎghókó beyəŋ ebhen, mánóko yi.

Yesu ne Abraham

³¹ Yesu arem ye ntá bo Israel abhen mánóko yi be, “Bǎchí bakoŋo bha tetep mbák mǎndók ambi bekoŋo beyəŋ ebha, ³² ne chəŋ mǎndiŋi tetep ane Mandem, ne tetep wu amfere be ndǔ kesem.” ³³ Bákéme yi be, “Séchí bebhárəbhə Ábraham, ne yǎ mpok apú ane séchí basem ntá mmu. Ndaká yí őrəm be chəŋ sémfú ndǔ kesem?”

³⁴ Yesu akeme bhə be, “Tetǎtetep, yǎntiki mmu ane ákə bebug, achí nsemé-bebu. ³⁵ Nsem apú bhak ndǔ nneréket mpoknkem. Mmǎ nneréket ke ǎbhák are mpoknkem.

³⁶ Mbák ye mbǝŋ mmó amferε be ndü kesem, chǝŋ mǎmbak ngǎngan tεtεp. ³⁷ Ndíńí bé bǎchí bebhárébhǝ Ábraham. Yě nó, bǎyan mbi beway me mbǝnyune eyǝŋ eya épú chwe amem bati yeka. ³⁸ Nchí ghati bhe chí menyiŋ ebhen ngó ntá Etaya, ke bǎkù chí menyiŋ ebhen etayeka ághátí bhe.” ³⁹ Bǎghátí Yesu be, “Etayese chi Ábraham.” Yesu arem be, “Mbǝ bǎchí bǝ Ábraham tεtεp, mbú bǎkù menyiŋ mbǝ Ábraham ákù nyaka. ⁴⁰ Ke bǎyan mbi beway me, me mmu ngátí bhe tεtεp anε ngókó ntá Mandem. Ábraham apú kε nyaka nǝ. ⁴¹ Bǎkù menyiŋ mbǝ etayeka.” Bǎghátí yi be, “Mandem ke achi etayese, sépú bǝ-εnǝŋ.” ⁴² Yesu aghati bhǝ be, “Mbǝ Mandem achi etayeka, mbu bǎkǝŋ me, mbǝnyune mfú chí ntá Mandem. Mbíkí twó chí ndü mmuεt ya, yi ke átó me. ⁴³ Ndaká yí bǎpú jwimem ndü menyiŋ ebhen mérémm? Chi mbǝnyune bǎbhíkí bhǝŋ nti beghok beyǝŋ ebha. ⁴⁴ Bé bǎchi bǝ etayeka Satan, ne bǎkǝŋ bekε chí menyiŋ ebhen etayeka áyan mǎnkε. Achí ngwayti bho tε nebǝŋnet. Abhíkí kǝŋ tεtεp Mandem mbǝnyune tεtεp apu ne yi. Mpok yi ásε nsé, ákù chí enyiŋ ene ékó ndǝŋ ámǝt ne epǝŋ eyi, mbǝnyune achi nsense, ne nsé enkem éfù chí ntá yi. ⁴⁵ Ke tǝndu mǝghàti bhe chí tεtεp Mandem, bǎpú noko enyiŋ ene mǝrém. ⁴⁶ Ntiki mmü ákwày betǝŋ be nkε bebú? Mǝrém chi tεtεp, ndaká yí bǎpú noko me? ⁴⁷ Mmu anε Mandem áchí etayi, ákǝŋ beghok eyǝŋ eyi. Ntí anε bǎbhíkí kǝŋ beghok Eyǝŋ Mandem achí be bǎpú bǝbhi.”

Yesu achá Ábraham

⁴⁸ Bǝbati bo Israel bákéme yi be, “Sébhíkí kε nefwǝp berem be wchí mmu Samária ne bé efónó ebúbu ésǝŋǝri wǝ?” ⁴⁹ Yesu akeme be, “Mbíkí bhǝŋ efónó ebúbu. Mǝchyε Etaya kenókó, ke bǎchǝŋti nnyén ena. ⁵⁰ Mbíkí bhεεε

nti bé bo mányché me kenóko. Ke mmũ achi ane áyàŕ
 bé bo mányché me kenóko, ne yí ke ákway berem enyũ
 menyij bébhóŕo bébhak. ⁵¹ Tetēter, mmu ane ábhàre
 eyŕ eya, apú gú wáwák.” ⁵² Bo Israel bhŕ bárem be,
 “Békŕŕo beyŕ ebhe, séghŕ néne be ŕbhŕ efŕŕŕ ebúbũ.
 Ábraham agũ nyaka, baremé kepĩnti Mandem mankem
 bágú nkwo, ke wo, ŕrēm be, ‘Mbák mmu ámbúrē beyŕ
 ebha apú gú wáwák.’ ⁵³ Wo, ŕchá etayese Ábraham mmu
 ágú nyaka? Baremé kepĩnti Mandem nkwo bágú nyaka!
 ŕsŕt mmuet ye mbŕ agha?” ⁵⁴ Yesu akeme bhŕ be, “Mbák
 mēchyē mmuet eya kenóko, nó kenóko eka kēpú yēnyij.
 Etaya ke áchyē me kenóko, ne nkúbhē yi ke bārēm be achi
 Mandem ayweka. ⁵⁵ Ke yēndu bārēm be yi achi Mandem
 ayweka, bābhíkí riŕi yi, me ke ndíŕi yi. Mbŕ ndem bé mbíkí
 riŕi yi, mbũ nchí se chi nse mbŕ bēka. Ndíŕi yi ne nchí
 bhūere eyŕ eyi. ⁵⁶ Chi-mbi yweka Ábraham, āndŕ nyaka
 ne maŕák béghŕ nywŕp netwo ena. Aghŕ nó, nti nēri yi
 amem.” ⁵⁷ Bŕbati bo Israel bhŕ bárem ye ntá yi be, “ŕbhíkí
 re ghaka yē mamiē besa beyay nsem byo, ŕbhē ŕnán ŕghŕ
 Abraham-ē?” ⁵⁸ Yesu aghati bhŕ be, “Tetēter, Ábraham
 ápēre bhák, Me Nchí.” † ⁵⁹ Ékũ bábho bebŕŕpti batay
 betemti yi ne yŕ mángwáy, ke Yesu abhesē, te áfú amem
 ekerákap Mandem.

9

Yesu akũ nnémámik aghŕ mban

¹ Enē Yesu áfuet árŕŕ, aghŕ mmú ane achi nnémámik
 te ndũ nebhe eni. ² Bakŕŕo bhi bábhép yi be, “Ntŕŕ, bebú

† 8:58 ME Nchí: Chí nnyén enen Mandem, nkúbhē mbŕ
 enyũ yi ághátí nyaka Moses (Ésŕdŕs 3.14).

agha beku amík mmũ ne ánémé? Ebhi yímbəŋ, ke ebhen chi ne nno?”

³ Yesu akeme bhə be, “Puyě chi bé mmũ-ne aku bebu, ne puyě chí be etayi ne máyi baku bebu. Amík aneme yi chi be eyə énkwak bo mángə enyũ enyinjí maknkay ene Mandem aywĩnti ákway beku. ⁴ Sébhəŋ beku betik ebhen mmu ane átó me ndũ mpok ane beti ébhbíkí re twə. Beti bétwə, ne ménəŋ méntwə, yě mmu apú pere kway beku betik. ⁵ Mpoknkem ane nchí fá amik, nchí eróŋó ntá bə mmik.”

⁶ Árémé nókó nə, apá batié amik, anywəbheri ntəp ne senəŋ awə ndũ nebhuet ane yi apá batié, asət ntəp wu achəri yi amík ⁷ aghati yi be, “Dók ndũ ěntíŋnyén Sílom, sə besí aré.” Sílom chi “Bátó”. Mmu wu arək, aso besí are ne mpok ápətnsem are ghó mbaŋ. ⁸ Bakokosi bhi ne bə mankem abhen báriŋí nyaka yi mbə nniŋí meniŋí, bábho berem be, “Pú mmú nyaka áchəkwə aniŋi nəkwə meniŋí ne?” ⁹ Mbək bho béré rem be, “Chí yi.” Báchák be, “Āe, ke achí mbə yi,” ke yímbəŋ arem be, “Chí me.” ¹⁰ Bábhép yi be, “Ēfákárí ná ke əbho beghə mbaŋ?” ¹¹ Akeme bhə be, “Mmu ane áká nnyén be Yesu ke ányəbhəri ntəp, asət, achəri me amík, arem be ndók ndũ ěntíŋnyén Sílom nsó besí are. Ndək aré nso besí, mbo beghə mbaŋ.” ¹² Bábhép yi be, “Mmũ-ré achí fá?” Akeme bhə be, “Mbíkí riŋi.”

Báre bhep enyu éfákárí ke nnémámik abho beghə mbaŋ

¹³ Básət nnémámik ane Yesu ákú yi ághə mbaŋ bárók ntá bənkwo Fárisi. ¹⁴ Ndũ nywəbhé neywəməet bo Israel ke Yesu ányəbhəri nyaka ntəp awati yi amík, amík anene yi. ¹⁵ Bənkwo Fárisi bápət bábhep yi enyu éfákari ke yi ághə mbaŋ. Aghati bhə be, “Awátí ntəp me amík, nsó nókó besí, mbo beghə mbaŋ.” ¹⁶ Mbək bənkwo Fárisi

bhə bərəm be, “Mmũ ane akũ enyij ɛne abhíkí fú chi ntá Mandem mbənyune apú noko nywəbhé neywəmwet ɛnese.” Ke bachak bərəm be, “Ná mmu bebú ákway bekũ menyũ menyijí maknkay ebhen?” Akɔre akwen nenti enap. ¹⁷ Bǝnkwə Fárisi bápɛt bábhɛp nnémámik ane Yesu ákũ yi ághò mban be, “Wə bé mmu wu ke ákú óghò mban, ɔkáyí be yi achi agha?” Akeme bhə be, “Chí ndemekɛp̃nti Mandem.”

¹⁸ Bǝbati bo Israel kenókó be amík anan aneme nyaka yi ke apɛt abho beghə mban, kpate mpok bábhinjí máyi ne etayi, ¹⁹ bábhɛp bhə be, “Mmǝ yweka ne, bərəm bé amík aneme yi tǝndu nebhe eni? Éfakari ná ke yi ághò mban néne?” ²⁰ Nnə ne chi bákeme be, “Séríjé bé ne chi mmó ywese, ne bé amík aneme yi tǝndu nebhe eni. ²¹ Ke sébhíkí riñi enyu éfákárí ke yi ághò mban néne. Ne sébhíkí riñi mmũ ane anene yi amík. Bép ká yi. Apú chí mandú mmó. Chəy yímbəy angati bhe.” ²² Chi ne nnə bákeme enyu eyə mbənyune báchày nyaka bǝbati bo Israel ne ntí be báká nyaka eyəy émɔt be mbák mmu ándem be Yesu chi Mɛpeme Mandem afyé nyaka bariɛp be ätò, bábòk yi ndũ ekeré nenikímwetí eyap. ²³ Ekũ ye chi ne nnə bərəm chi be, “Ápú mandú mmó. Bép ká yímbəy angati bhe.”

²⁴ Ndəy ené éjwí epay, bábhinjí nnémámik ane Yesu ákũ yi ághò mban, baghati yi be, “Dem tetep aywe besí Mandem. Séríjé be mmũ ane órəm nə be anéné wə amík chi mmũ bebú.” ²⁵ Akeme bhə be, “Ke chí mmũ bebú ke puyɛ mmũ bebú-a, mbíkí riñi. Ené ndíjé chi be nchí nyaka nnémámik, ke néne nchí ghə mban.” ²⁶ Bábhɛp yi be, “Akú yi ntá ye? Ná yi ákú ke óghə mban?” ²⁷ Akeme bhə be, “Nnán ngátí bhe, ke bábhíkí noko, ndaká yí bápɛt bábhɛp me? Bě nkwo báyan bebhak bakoŋo bhi?” ²⁸ Bábhó

besəkəti yi mándeme nəkə be, “Wə ke óchí nkoŋo ywi, bese séchí chí bakoŋo Moses. ²⁹ Séríŋí bé Mandem arem nyaka kepi ne Moses, ke mmũ-ne, sébhíkí riŋi ebhak ene yi áfú.” ³⁰ Akeme bhə be, “Echí me nepəp tontó be bǎbhíkí riŋi ebhak ene yi áfú, yǝndu yi ánéné me amík! ³¹ Séríŋi be Mandem apu ghok bǝ bebé. Āghok chi mmu ane áchyè yi kenókó, ankə nəkə menyiyi ebhen yi Mandem áyàŋ. ³² Tǝ mmik ábhó, sébhíkí re ghók be mmu akə amík ánéné mmu ane bábhé yi amík néménémé. ³³ Mbə mmũ ne abhíkí fú chi ntá Mandem, mbə abhiki kway békə ene enyiyi.” ³⁴ Bákéme yi be, “Kwáé, wə mmu bábhé ndũ bebé, óyàŋ betəŋ bhese?” Bapuri yí bátén nefí be ámfú eket nenikíməet eyap.

Bo abhen bǎbhíkí noko, bachi manémámik

³⁵ Yesu aghók bé bábók mmu ane yi áká amík ánéné baten nefí. Abho beyaŋ yi. Ághó nəkə yi, abhép yi be, “Ōnókó Mmu ane áfú ntá Mandem?” ³⁶ Yi akeme Yesu be, “Eta, mmu wu chi agha? Ghatí me, be nnókó yi.” ³⁷ Yesu aghati yi be, “Ōnánj əghǝ yi, ne yí ke árəm kepi ne wə néne.” ³⁸ Mmũ wu arem be, “Acha, nnókó.” Akwén Yesu bekak, abho béchyè yi kenókó. ³⁹ Yesu arem be, “Ntwə fá amík be mámkpót manyé bho. Ntwə bé bo abhen bachi amík néménémé mango mbaŋ, ne bé amík ánémé abhen bǎghò mbaŋ.” ⁴⁰ Mbək bǝnkwo Fárisi abhen bachi nyaka kekəwət bǎghókó nókó enyiyi ene yi árémé, bǎbhép yi be, “Ǿrəm nə chi be bese nkwo séchí amík néménémé ke?” ⁴¹ Yesu akeme bhə be, “Mbə bǎchí amík néménémé mbú bebé bérú ne bhe. Ke tǝndu bǎrəm be bǎghò mbaŋ, bebé ebheka berəp ne bhe.”

10

Yesu atém nekay ěti mbabheri bághóhómén ane tetep

¹ Yesu arem be, “Tetětep, mmũ ane ápú fuét ndũ nnyũbha áchwe ndũ nkwo bághóhómén, ke áko chí ebhak échák anchwe amem, chí ngép. Mbák épú nɔ, chí ngébhé ntantaŋ. ² Ke ane áfuèt ndũ nyũbhá, chí mbabheri bághóhómén. ³ Mbabheri nnyũbha, áhène nyũbhá ntá yi. Bághóhómén áriŋi eyoŋ eyi. Ábhiŋi yó ndũ manyén ayap, ansot yó amfu ne yo. ⁴ Ne ánáj ántén yó ankem nefí, áróŋ ambi, yó ánkoroŋ nɔkɔ ansem, mbonyune áriŋí eyoŋ eyi. ⁵ Ápú koŋo kenkɔ mmu. Ábuè yi buè, mbonyune ábhíkí riŋi eyoŋ eyi.” ⁶ Yesu atém bo Israel nekay enen, ke bó kejmimem ndũ ntí nekay.

Yesu ke áchi Erítí Mbabheri bághóhómén

⁷ Eku, Yesu apet aghati bhɔ be, “Tetětep, me ke nchí nyũbhá bághóhómén. ⁸ Bɔ mankem abhen bayambi bátwɔ ke mětwɔ, chí baghép ne baghép batan batan. Baghoŋomen ábhíkí ghók bhɔ. ⁹ Me ke nchí mbĩnywɔp. Mmu ane áfuèt ntá ya ke anchwe, enyiŋ épú tɔk yi. Áchwè, amfú mbɔ enyũ yi ákóŋó, ambóŋ yĕntiki enyiŋ ene yi áyàn. ¹⁰ Ngép átwɔ chí béghep aghép, béwáy, ne béchóŋti. Ntwɔ bé bo mámbóŋ nepém ne bé mámbóŋ nɔ nénjwí pɔot ne áfók ankem.

¹¹ “Me ke nchí erítí mbabheri bághóhómén. Erítí mbabheri bághóhómén áchyè nepém eni ěti bághóhómén ayi. ¹² Mmũ ane básóré ndũ betik be ámbábhérí nókó bághóhómén ené yi ápú mbabheri bághóhómén ne yo apu ayi, ághɔ nkwo ndu átwɔ andɔ bághóhómén ambuè, nkwo ankém mbɔk, ne antak achak. ¹³ Ábuè mbonyune achí chí mübetik, ne ápú fyé ntí ne bághóhómén. ¹⁴ Mme ke nchí erítí Mbabheri bághóhómén. Ndíŋí bághóhómén aya,

ne bághóhómén aya áriņi me, ¹⁵ nkúbhé mbo enyũ Etaya áriņi me, me ndíņi Etaya. Ne nchí chye nepém ene ěti bághóhómén. ¹⁶ Mbǔđh bághóhómén áchák ané ápú ndũ nkwo bághóhómén ane. Mbǔđh bésǔt yó nkwo, ntwó ne yǔ, bé ánychém mmuet ne anéfu. Chǔđh ánkǔđo eyǔđh eya. Enku yó ankem ámbak ndũ nkwo ámǔt ané ábhǔđh mbabheri bághóhómén amǔt. ¹⁷ Etaya akǔđh me mbǔnyune nchí chye nepém ena be mpet mbǔđh nǔ. ¹⁸ Yě mmu apú ane ásǔt nepém ena ntá ya. Memmbǔđh ke nchí chye nepém ena. Mbǔđh betǔđh béchye nǔ, ne mbǔđh betǔđh bépét bebǔđh nǔ. Ene, chí enyĩđh ené Etaya ághátí me nkũ.”

¹⁹ Beyǔđh ebhen béku ákǔre ápet ákwén nenti bo Israel.

²⁰ Beyǔ bhap bǔré rem be, “Ěfǔđhǔ ebúbu ěsǔđhǔri yi! Ābhokori! Ndaká yí bǔté, bǔđhǔk enyĩđh yi árem?” ²¹ Ke bǔchák bǔré rem chi be, “Puyě menyĩđh ebhen mmu ane ěfǔđhǔ ebúbu ěsǔđhǔri yi akwáy berem ne. Ěfǔđhǔ ebúbu ěkwáy béku nnémámík ángǔ mbarđh-á?”

Bo Israel bábyak Yesu

²² Mpok aghaka ane bo Israel mányĩe epa ene bátik ndu mǔnǔkǔmmuet báfyé ekerákap ene Yerúsalem awǔ Mandem. ²³ Mbarđh are kwen, Yesu arǔk ekerákap Mandem, are kǔ ndu mǔket mambarenkǔk ane bǔbhĩđh bé mǔket mambarenkǔk Sólomon. ²⁴ Bo Israel bǔrǔk, bǔkǔp yi, bǔbhǔ bebǔđh yi be, “Chǔđh óndǔ sǔđhǔđh entat ná ke óngati bhese mbák wǔ ke óchí Mpete Mandem afyé nyaka bariep be áđǔ. Mbák wǔ ke óchí Mpete, ghatí bhese kǔđhǔđhǔđh.” ²⁵ Yesu akeme bhǔ be, “Nnǔđh ngǔti bhe, ke bǔbhǔkǔ noko. Betik ebhen mǔkũ ndũ nnyén Etaya bǔđhđh be enyũ mmu nchí. ²⁶ Yě nǔ, bǔpú noko mbǔnyune bǔpú ndũ nkwo bághóhómén aya. ²⁷ Bághóhómén aya ághǔk eyǔđh eya. Ndĩņi yó, ne yǔ ákǔđhǔ me. ²⁸ Ne nchí chye yó nepém enen nebħiki bhǔđh

ngwenti. Ápú gú áném. Mmu apú ane ákwày béfere yó amóya. ²⁹ Etaya mmu áchyé me yó, achá bo mankem. Ne mmu apú kwáy befere yó ndu amó yi. ³⁰ Me ne Etaya séchí mmu amot.”

³¹ Yesu árémé nókó nó, bo Israel bápét bábho bebwǎpti batay ndu betemti yi ne yó mángwáy. ³² Yesu arem be, “Ntǎḡ be beyǎ berítí menyīḡ ebhen nkú ndũ nnyén Etaya. Ndu menyīḡ ebhen menkem, ené ékú bãyaḡ beway me ne batay chí ené?” ³³ Bo Israel bákéme yi be, “Sépu yaḡ beway wǎ ne batay ḡti erítí enyīḡ ene ókú, ke ḡti órèm be achí Mandem yǎndu óchí nkwaḡwaḡ.” ³⁴ Yesu akeme bó be, “Pú básīḡ amem ekáti bebhé eyeka be Mandem arem be, ‘Me ndem bé bãchí bǎmandem’? ³⁵ Sérīḡí bé enyīḡ Ekáti Mandem érèm épú kway bewupsi enyu. Mbák Mandem abhīḡi nyaka bo abhen bághòk eyḡḡ eyi be bǎmandem, ³⁶ ná bãkway berem be mǎrèm be nchí Mandem ndũ ndémé be nchí Mmǎ Mandem, mmu yi áyábhé átó fá amik? ³⁷ Mbák mpú kǎ chi betik Etaya, bãké noko me. ³⁸ Ke mbák mǎkú chí betik Etaya, yǎndu bãbhíkí noko me, nokó ká enyīḡ ené betik ebhén mékú béghàti bhe. Chḡḡ eyǎ énkwak mǎndīḡi, ne mǎnjwimem bé Etaya achi babhat ne me, ne me nchí babhat ne Etaya.” ³⁹ Bápét babho beyaḡ mbi ndu bekem yi, afori bó amǎ arǎk ebhakayi.

⁴⁰ Apetnsem ebhě manyu Jórdan, ndũ nebhǎet ane Jǎn ájwiti nyaka bho, abhak aré. ⁴¹ Beyǎ bo bárók ntá yi mándeme nǎkǎ be, “Jǎn ábhíkí kǎ yǎnyīḡi maknkay émǎt, ke yǎntiki enyīḡ ene yi árémé ḡti mmũ ane échí tetep.” ⁴² Beyǎ bo mánóko Yesu ebhak eyǎ.

¹ Mmũ amɔt achi nyaka etɔk Bétani, ane áká nnyén be Lásárɔs. Akwén neme. Bétani abhak etɔk ene María ne mómayi Matá báchɔkɔ. ² María wu, ke áwáti nyaka bekak Yesu Acha ne bawerériep, are tесе ne emenéntí yi. Yi ke mómayi Lásárɔs akwene nyaka neme. ³ Ékú bǝmayi bátó eyɔɔ ntá Yesu Acha be, “Acha, mmuere ywe ane ókónó ãme.” ⁴ Yesu ághókó nókó ntó enen arem be, “Neme enén nérú nemě newú, néchí chí békú bo mángó betan Mandem. Nétwɔ chí be némbák enyih ené ékú bo mángó be Mmɔ Mandem abhɔn betan.”

⁵ Yesu akɔɔ nyaka Matá ne bǝmayi María ne Lásárɔs tontó. ⁶ Yě nɔ, mpok yi ághókó bé Lásárɔs ãme, achɔkɔ ebhak ene yi achi ndũ manywɔp apay. ⁷ Manywɔp yɔ apay áfúéré nókó, arem ntá bakoɔo bhi be, “Sémpétnsem atú Judéya.” ⁸ Bakoɔo bhi bárem be, “Ntɔɔ, ébhíkí re tat ene bǝ batí Israel báyan bétemti wɔ ne batay mángwáy, ɔbhé ɔpetnsem aré?” ⁹ Yesu akeme bhɔ be, “Pú manɔkó nywɔp áchi byo ne apay bébho beti bégháka beku? Mmu ane ákò ne ngósí, apú chihiti nekwen mbɔnyune ághɔ erónó mmik. ¹⁰ Ke mmu ane ákò ne beti áchihiti ankwen mbɔnyune mban apu ghɔ.” ¹¹ Yesu átémé nókó nekay enen, aghati ye bhɔ be, “Mmuere ywese Lásárɔs akwen kenó, ke nchí rɔɔ ménéme yi ndũ kenó.” ¹² Bakoɔo bhi bárem be, “Acha, mbák ábhùre kenó, chɔɔ aɔeme, ambak sayri.” ¹³ Kenó eken Yesu árémé nyaka be Lásárɔs ábhùre kebhak chi newú ke bákáysi be Yesu arem chi be Lásárɔs ábhùre kenó mbón. ¹⁴ Ékú, ye Yesu aghati bhɔ kponɔɔɔɔ be, “Lásárɔs agu, ¹⁵ ne eti yeka, mbón manák be mpú aré mbɔnyune efakari chi be be mánókó. Séndók séngó yi.” ¹⁶ Tɔmás ane bábhini be Efák, arem ntá bati bakoɔo Yesu abhénéfú be, “Séndók ká nkwo be Yě chí newú, séngú ne yi.”

Yesu ke ákà bawú mámpétnsem ndũ nepém

¹⁷ Yesu ágháká nókó Bétani, aré, aghó bé mǎnǎn bábhéme Lásáreos kpát efuet manywǎp anwi. ¹⁸ Béfu Bétani bégháka Yerúsalem achi nyaka mbo nekǝ bǝkilometa babay ne ebhǝk, ¹⁹ ne beyǎ bo Israel bǎrǝk béwǎka ne Matá ne María ndǔ newú mómaya. ²⁰ Matá ághókó nókó bé Yesu átwǝ, afú, arǝk atemeri yi ené María árǝbhé anywǝp. ²¹ Matá ághó nókó Yesu, arem be, “Acha, mbo ǝchí fá, mbu mómaya abhíki gu! ²² Ke ndíjǝ be yě chí néne, yěntiki enyij ene óbhébhé Mandem áchye.” ²³ Yesu aghati Matá be, “Chǝn mómaye ampetnsem ndǔ nepém.” ²⁴ Matá arem be, “Ndíjǝ bé chǝn ampetnsem ndǔ nepém ewak ene bawú mankem bǎpetnsem ndǔ nepém, ndǔ ngwenti mmik.” ²⁵ Yesu arem be, “Me ke nchí kǝ bawú mampetnsem ndǔ nepém, mámbak nepém. Mmu ane ánókó me, yě angú gú, chǝn ampet ambak nepém. ²⁶ Ne yě agha ane áchí nepém, anoko me, apú gú wǎwák. Matá, ǝnókó beyǝn ebhen?” ²⁷ Matá akeme be, “Acha, nnókó. Nnókó bé ǝchí Mrepe Mandem afyé nyaka bariep be átwǝ, Mmǝ Mandem ane ábhǝjǝ nyaka bétwǝ fá amik.”

Yesu are di kebho

²⁸ Matá árémé nókó nó, arǝk abhijǝ mómayi María, aghati yí ndǔ eyu be, “Ntǝn atwǝ, ne áyǎn beghǝ wó.” ²⁹ María ághókó nókó nó, afate, áyák arǝk ntá Yesu. ³⁰ Yesu abhíkí re ghaka nyaka etǝk, abhak chí ndǔ nebhuet ane Matá atemeri yi. ³¹ Bo Israel abhen bǎchí anywǝp ne María bǎwaka ne yi, bǎghó nókó ndǔ yi afate áyák áfú nefí, bákǝjǝ yi ne nkaysi be ǎrǝn ndǔ nnem bedi kebho are. ³² María arǝk nebhuet ane Yesu achi. Negrhó yí ághó Yesu, akwén yi bekap abho berem be, “Acha, mbo ǝchí fá, mbú mómaya abhíkí gú!” ³³ Yesu ághó nókó ndǔ María ádi ne bo Israel abhen bǎtwǝ béwǎka ne yi bádì nkwo, étǝk yi te anti, ntínso nékém yi. ³⁴ Abhép bhó be, “Bábhéme yi fá?”

Bákeme yi be, “Acha, twó ghó.” ³⁵ Yesu adi. ³⁶ Ékú bo Israel bhó bábhó berem ne batí be, “Akŏny nyaka Lásárŏs achál! Ghŏ ndu áré di.” ³⁷ Ke mbŏk eyap b́aré rem chi be, “Yi mmu ákú nnémámík āghŏ mban, apú kwáy nyaka bekŏ be Lásárŏs áké gú?”

Yesu akŏ Lásárŏs apetnsem ndŏ nepém

³⁸ Épét etŏk Yesu tontó, afa, arŏk ndŏ nnem. Nnem enŏ nébhak chi mbok ane achi ndŏ setárébhé. Mánaŋ básŏt nyaka ntay negho bákúti nyŏnem. ³⁹ Yesu aghati ye bo abhen bachi are be, “Bíŋírí ká ntay enŏ feré.” Ke Matá, manŏ ngú arem be, “Acha, eriep éya chŏŋ encha. Ékŏ manywŏp anwi echŏŋ ené bábhémé yi!” ⁴⁰ Yesu aghati Matá be, “Matá, pú ngátí wŏ be mbák ŏnókó, chŏŋ ŏngó betan Mandem?” ⁴¹ Bábíŋiri ye ntay enŏ b́afére anyŏ nnem. Yesu ayŏŋ amík ayiŋi mfay arem be, “Eta, nkáká wŏ bé ŏghok me. ⁴² Ndíŋí bé ŏghok me mpoknkem, ke ndem enyiy ene chí ěti bo abhen bachi fá téé bé mánkwáy menoko be wŏ ke ótó me fá amik.” ⁴³ Yesu árémé nókó nŏ, abik be, “Lásárŏs, fú twó!” ⁴⁴ Lásárŏs mmu ane ánánŋ ágú nyaka, afú ndŏ nnem, ne nden ene mánébhé yí amŏ ne bekak ne besí ke bábhéme yi. Yesu aghati bŏ be, “Kanjarí ká nden eyŏ yi amŏet, be yi ándók.”

Bŏbati etŏk báté eyu be mángwáy Yesu

(Mt 14.22-33; Mk 6.45-52)

⁴⁵ Beyă bo Israel abhen bakoŋŏ María b́aghó enyiy ene Yesu ákú, mánókŏ yi. ⁴⁶ Ke mbŏk yap b́afá b́arók ntá bŏnkwŏ F́arisi b́aghati bhŏ enyiy ene Yesu akŏ. ⁴⁷ Bŏbati bachiăkap Mandem ne bŏnkwŏ F́arisi bábhíŋi bo ndŏ echémé bŏbati Israel. Báchémé nókó nebhuet amŏt bárem be, “Chŏŋ sénkŏ ná? Mmŏ-ne ātŏŋ beyă beriŋí maknkay. ⁴⁸ Mbák séndó yi andŏk ambi bekŏ menyiy ebhen, chŏŋ

yěntiki mmu anoko yi. Ne mbák émfákárí enyu yə, bǝ Rom bátwó máncħəŋti ekerákap Mandem eyese ne etək eyese.”

* ⁴⁹ Ke mmũ wap amət ane áká nnyén be Káyfas ane achí nyaka mǔngo bachiăkap Mandem ndũ mmíé enə, arem ntá yap be, “Băbhíkí riŋi yěnyŋ! ⁵⁰ Băbhiki riŋi be eri ntá yeka be mmu amət ángú ěti bo mankem echa be etək enkem enem?” ⁵¹ Káyfas abhíkí rem nyaka nə chi mbə enyŋ ene éfú ndũ nkaysi yi. Mandem ke ákú nyaka be yi andem nə mbə mǔngo bachiăkap ndũ mmíé enə. Arem bé chəŋ Yesu ángú ěti bo Israel mankem. ⁵² Yesu abhiki bhəŋ nyaka bégu chí ndiere ěti bo Israel. Abhəŋ nyaka bégu ěti bǝ Mandem abhen bátáká mmik nkem be mambak ndũ nkwo amət. ⁵³ Bébhó ewak eyə, bǝbati bo Israel béré yáŋ mbi béwáy Yesu.

⁵⁴ Yesu kepere kə ye kponorəŋ atú etək bo Israel. Afa aré, arək atú etək ene echi kekwoť ne baso, amem etək ene bábhiŋi be Efraim, abhak are ne bakoŋo bhi.

⁵⁵ Mpok menyie Epă Nekiŋi bo Israel arəp kekwoť. Beyă bho báfa ndũ bǝbetək bhap bako, barək Yerúsalem ené mpok epă eyə ábhíkí re ghaka, ndu beku be mámbák pépép besí Mandem mbə enyu bo Israel bákə nəkə nyaka. ⁵⁶ Bǝ bho báyaŋ nyaka Yesu, ne ndu báchémé amem ekerákap Mandem béré bhép bati be, “Băkáyisí bé yí? Băkáyisí bé apu twə ndũ epă?” ⁵⁷ Bǝbati bachiăkap ne bǝnkwo Fárisi báchyé nyaka eyəŋ be yě agha ane áriŋi ebhak ene Yesu achi, ángátí bhə be mánkém yi.

* ^{11:48} Bǝbati etək Israel bákàysi nyaka be mbák mándó bo mandək ambi bekoŋo Yesu bo bákway besət yi mbə mmu ane átwó béfére etək Israel anten bǝ Rom ne eyə énkə bǝ Rom mántwə manguep nenu amem etək eyap.

12

*Ngɔré amɔt awati Yesu ne bawerérierɛp
(Mt 26.6-13; Mk 14.3-9)*

¹ Epǎ Nekinjɪ érɔbhé nókó manywɔp atandat, Yesu afa arɔk Bétani. Bétani abhak etɔk Lásárɔs ane Yesu akɛ yi apetnsem ndũ nepém. ² Aré, bákú yi nenyíé bëku. Matá ke áfuèt nyaka nenyíé. Lásárɔs abhak mmu amɔt ndũ bo abhen bachɔkɔ mányie nenyíé ne Yesu. ³ Maríá asɔt esáyri ékpémé bawerérierɛp amen áyá nkáp apíkiri bekak Yesu, antese nɔkɔ ne emenéntí yi. Eket enkem éjwi ne erítí eriebhé bawere mɔ. ⁴ Júdas Iskariot, nkoŋo Yesu amɔt ane ábhóŋó nyaka beti yi arem be, ⁵ “Bákway mbɛ beti bawerérierɛp amen anchye nkáp ané nkɛbetik ányie ndũ mmíé. Ndaká yí bábhíkí tí mó mánsɔt nkáp mánchye ntá bachébhébhɔ?” ⁶ Júdas abhiki rem nyaka enyu eyɔ chi be ághɔ báchébé bho ntínso. Arem nɔ chi ndu ábhóŋó nyaka nti ngép. Ne ndũ nkwo bakoŋo Yesu, yi ke áchí nyaka mbure nkáp, ne ášɔt nyaka aywi aré ansem ansem anyie nɔkɔ. ⁷ Yesu arem be, “Dǔ yí! Éri yi ambure bawet amen be ámbák ndũ nywɔp enen bábheme me. ⁸ Bachébhébhɔ bachi ne bhe mpoknkem, ke mpú bhak ne bhe mpoknkem.”

Bǔbati etɔk báté eyu be mangway Lásárɔs

⁹ Beyǎ bo Israel bághókó nókó bé Yesu achi Bétani, bárók are, puyě ndiere ndu béghɔ Yesu ke ndu beghɔ Lásárɔs nkwo mmũ yi akɛ apetnsem ndũ nepém. ¹⁰ Ékú bǔbati bachiákap Mandem báté eyu be mángwáy Lásárɔs nkwo. ¹¹ Báyaŋ nyaka be mángwáy Lásárɔs nkwo mbɔnyune enyih ene efakari ne yi ékú nyaka batí bo Israel bábuè bho, mánoko nɔkɔ Yesu.

*Yesu achwe Yerúsalem mbo Acha
(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Lk 19.28-40)*

¹² NÉyí nókó, beyă bo abhen bátwò ndü Epă Nekinjî bágħók bé Yesu ätwò Yerúsalem. ¹³ Ékú bo babho békpóti béwđamáj mandoko noko betemeri yi, mámbik mandeme noko be, “Sémbítí Mandem mfay! Mandem ánjet mmu ane ätwò ndü nnyén Acha! Sémbítí Mfò bo Israel!” ¹⁴ Yesu asot mómpɔɔɔ batu, achoko yó ansem nkúbhé mbo enyu básinjî amem Ekáti Mandem be, ¹⁵ “Bö etok Síon, * bǎké cháý. Ghó ká, Mfò yweka ätwò, chókó, amfay mómpɔɔɔ batu.” ¹⁶ Mpok ane barak ayo áfákárí, bagħok Yesu kejwimem be menyij ebhen básinjî eti yi ke béfù nó tetep. Ke mpok Yesu aperensem ndü nepém ne Mandem asot yi amfay achye yi kenókó, bátik ye be básinj nyaka menyij ebho eti yi. Bátik nkwo enyũ menyij ebho befákári ntá yi. ¹⁷ Bo abhen bachi ne Yesu mpok yi ákú Lásáros afu ndü nnem báre ghati bo enyij ene éfákárí mbo batísie Yesu. ¹⁸ Ntí ane beyă bo bárɔɔ nyaka begħo Yesu chí be, bágħok bé yi akũ erinjî maknkay eyo. ¹⁹ Bõnkwo Fárisi bágħó nókó ndü beyă bo bárɔɔ ntá Yesu bábho ye berem ne bati be, “Séway chí mmuet. Yíjî, mmik nkem arɔbhe koɔo chi yi.”

Mbək bö Grik nkwo béré yaɔ begħo Yesu

²⁰ Mbək bö Grik nkwo báchí nyaka ndü nkwo bho abhen bárɔɔ Yerúsalem bechye bakak ntá Mandem ndü mpok Epă Nekinjî. ²¹ Bö Grik bhò bárók ntá Fílip ane áfú nyaka Betsáida, atú Gálili barem be, “Eta, séyàɔ begħo Yesu.” ²² Fílip afa, arok aghati Andru. Bó bati apay bárók baghati Yesu. ²³ Yesu akeme bhò be, “Mpok akway ane Mandem ákú bo mánychyé Mmu ane áfú ntá yi kenókó. ²⁴ Tetetep,

* ^{12:15} Yerúsalem achi ndü njie Síon. Éfákári nyaka be nnyén Yerúsalem néchák chi “Síon”. “Bö Síon” chi “Bö Yerúsalem”.

mbák bábhíkí pi nyésé nchwi amik némpó, nébhak chi nyésé nchwi nemət. Ke mbák mámpí nyésé nchwi amik némpo, nénchak, néchye beyǎ nchwi nkə. ²⁵ Mmũ ane ákóhó nepém eni, ǎnem nó, ke mmu ane ápú re fyε ntí ndũ nepém eni enen fá amik apu ném nó, ǎbhəhə nó kpát anchwe ndũ nepém enen nebhiki bhəhə ngwenti. ²⁶ Mmu ane áká betok me, abhəhə békóhə me. Ne nebhuet ane mǎbhák, aré kǎ nkubetik awa ábhák nkwo. Mbák mmu ántók me, Etaya áku yi ambəhə kenókó.”

Yesu arem bé chəhə mángwáy yi

²⁷ Yesu arem be, “Néne, nti ena népú amem kpák. Chəhə ndem be yi? Chəhə ndem chí be ‘Eta, feré me ndũ esəhəri ene étwə né ke?’ Wáwák! Mbəhə ǎti esəhəri ené ke ntwó fá amik! ²⁸ Eta, ku bo mányché nnyén ena kenókó.” Yesu árémé nókó nó, eyəhə éfú amfay erem be, “Nnáhə nkə nnyén ena némbəhə kenókó ne chəhə mpet nkə nə.” ²⁹ Beyǎ bo abhen bachi aré téé bághókó nókó eyəhə eyə, bare rem be, “Nefah ke ásáy!” Báchák be, “Ángel Mandem árəm kepi ne yi.” ³⁰ Yesu aghati bhə be, “Eyəhə ene étwə ǎti yeka. Ebhiki twə ǎti ya. ³¹ Mpok akway ane Mandem átəhə mmik ne, mpok ákway ane báfere mfə mmik ne ndũ kefə eki. ³² Ne mǎnəhə mamkpəhə me amfay ndũ ekotákátí, chəhə nja bə mankem be mándó mmik mantwə ntá ya.” ³³ Yesu arem beyəhə ebhen ndu betəhə enyũ newú enen yi ábhəhə bégú. ³⁴ Beyǎ bo abhen báchí are bárém be, “Ekátí Mandem éghati bhese be, ‘Mpe me Mandem afyé nyaka barier be átə apú gú. Ndaká yí órəm be chəhə mánsət mmu ane áfú ntá Mandem mango ndũ ekotákátí? Mmu ane áfú ntá Mandem chi agha?’” ³⁵ Yesu aghati bhə be, “Eróhə ébhuet ne bhe ndu mómbiəhə mpok. Dək ye ka ambi bekə ndũ mpok ane eróhə ébhuet ne bhe, be ejuri eke twə emfəkəri bhe. Mmũ ane ákə amem ejuri, apú riəhə ebhak ene yi

áròŋ. ³⁶ Sikí ká nti ne mmũ ane áchye bediére néne, ndũ yi abhæét ne bhe, bé mámbák bŏ bedyere.”

Bo Israel keka ne Yesu

Yesu árémé nókó nó, arək abhese ebhak ené bo bápú kwáy beghə yi. ³⁷ Yëndu yi ákú beyă menyiní maknkay besí ebhap, bábhíkí noko yí. ³⁸ Ébhak enyu eyə bé enyin ené ndemekerĩnti Aisáya árémé tentep bé chəŋ émfakari, émfú tetep. Nə chí be, “Eta Mandem, agha ánókó enyin ene ségháti bhə? Agha ághó betan ebhe?” ³⁹ Bŏbhen bábhiki kwáy nyaka ménóko, nkúbhé mbə enyu Aisáya apet árémé nyaka be ⁴⁰ “Mandem akə bó mámbák amík néménémé, agwót bati ayap, báchí mbə bo abhen bákútí amík be báké ghó mban, ne bé batu yap áké ghók yěnyin, ne be báké jwimem, mantwə ntá ya, mbú bhə.”

⁴¹ Aisáya arem nyaka nə mbənyune aghə nyaka kenókó Yesu, ne are rem éti yi. ⁴² Ke yëndu beyă bo mánóko nyaka Yesu, bábhíkí rem kponorəŋ be mánóko, ndu báchəy bŏnkwə Fárisi, be báké bók bhə ndũ ekeré nenikímæet. ⁴³ Bákəŋ kenókó eken bŏ mmik báchyè bhə, echa kenókó eken Mandem áchye.

⁴⁴ Yesu arem ne eyəŋ amfay be, “Mmũ ane ánókó me, abhíkí noko chí me, anókó mmu ane ato me nkwo. ⁴⁵ Ne mmũ ane ághó me, ághə mmu ane áto me nkwo. ⁴⁶ Ntwə fá amík mbə eróŋó bé yě agha ane ánókó me, áké rəp amem ejuri. ⁴⁷ Mmu ane ághókó eyəŋ eya ke yi kekə mbə enyũ yí ághókó, mpú tán yí. Mbíkí twə fá amík bétan bo, ntwə chi bepepe bho. ⁴⁸ Enyin échí ene étan mmu ane ábyak me, yi kenókó eyəŋ eya. Chəŋ menyin ebhen ndémé mentan yi ndũ nywəp enen bátan bo. ⁴⁹ Ébhəŋ bebhak enyu eyə

mbɔnyune menyij ebhén ndémé, mbíkí rem chí ndũ betan ebha. Etaya mmu áto me ke ághátí me enyij ene mbóǝ́ béréem. ⁵⁰ Ne ndíǝ́ b́ eyɔɔ eyi ene yí áchyé mbɔ ebhé étwò ne nepém enen nebhiki bhɔɔ ngwenti. Enyij ene mǝrém ye chí ené Eta ághátí me ndem.”

13

Yesu are so bekak bakoɔo bhi

¹ Epǝ Nekiǝ́ épére ghaka, Yesu arijǝ́ be mpok akway ane yi áro mmik, ampɛtnsem ntá etayi. Ndũ yi ákɔɔ nyaka bǝbhi fá amik, néne atóɔ b́ akɔɔ bɔ acha. ² Mpok Yesu áchókó, ányie nenyié, bǝku ne baghókó bhi. Satan anán achwe nyaka antí Júdas, mmǝ Símun Iskariot, ndu beku yi antí Yesu. ³ Yesu arijǝ́ be etayi achye yi betan amfay menyij menkem, ne b́ yí afú chí ntá Mandem ne ápɛtnsem ntá Mandem. ⁴ Mpok b́achókó menyie nenyié enɔ, Yesu afaté, aferé éwet eyi amuet, asɔt táwáy atém ebho. ⁵ Asɔt ye manyier afyé ndũ enyij, abho beso bekak bakoɔo bhi, antese nɔkɔ ne táwáy ane yi átémé ebho. ⁶ Áchwóbhé nókó ntá Símun Píta, Píta arem be, “Acha, ðyàn beso bekak ebha?” ⁷ Yesu akeme yi be, “Néne, ðbhíkí rijǝ́ ntí ane mǝkù enyij ene mǝkù, ke ansempok chɔɔ ónjwimem.” ⁸ Píta arem be, “ðbhíkí bhɔɔ beso me bekak wáwák.” Yesu akeme yi be, “Mbák mbíkí so bekak ebhe, nɔ memay ne wɔ sémay.” ⁹ Píta arem ntá Yesu be, “Acha, óké so chi ndiere bekak ebha, sǝ amó ya ne ntí wa nkwo!” ¹⁰ Yesu aghati yi be, “Mmũ ane anán ásó mmuet, abhíkí pɛre bhɔɔ beso mmuet, ebhiki fuɛt bekak ebhi, mbɔnyune mmuet nkem achi pɛpɛp. Ne b́chi pɛpɛp, ke puyɛ yǝntiki mmu yweka.” ¹¹ Yesu anán arijǝ́ nyaka mmu ane ábhóǝ́

beti yi. Ěti yo ke yi árémé be, “Puyě be mankem ke bächí pépép.”

¹² Άνάγά νόκό βésó bekak ebhap, akeme nkú amuet, apetnsem, arək, achəkə amik. Abhép bhə be, “Bǎjwímem ndŭ enyiŋ ene nkú ntá yeKa? ¹³ Bǎbhìŋi me be, ‘Ntəŋ’ ne ‘Acha’ ne échí tetep. Nchí Ntəŋ ne Acha ntá yeKa. ¹⁴ Mbák me, Acha ne Ntəŋ ayweka nsó bekak ebheka, be nkwə bǎbhəŋ beso bekak bati! ¹⁵ Ntəŋ be chi eriŋ be be nkwə mǎnkú νόκό mbə enyŭ nkə. ¹⁶ Tetětəp, mŭbetok apú cha chi-betok aywi, ne mŭnto apú cha mmŭ ane átó yi. ¹⁷ Néne, bǎriŋi menyiŋ ebhen. Chəŋ endi ntá yeKa encha mbák bǎkə bhə. ¹⁸ Mpú rem chi ěti yeKa mankem, ndiŋi bo abhen njǎbhé. Enyiŋ ene Ekáti Mandem éghàti bhese ébhəŋ bífú kponoroŋ mbə enyu basiŋi be, ‘Ane ányíe nenyíe ne me àti chəŋ me.’ ¹⁹ Nchí ghati bhe menyiŋ ebhen néne ndu bébhíkí re fakari, bé ménáj mémfákári, mǎnókó be, ‘Nchí mmu nchí’ mpoknkem.” ²⁰ Tetětəp, “Mmŭ ane ásət yě agha ane ntó sayri, əsət me. Ne mmŭ ane ásóré mé sayri, əsət mmŭ ane átó me.”

*Yesu arem be chəŋ nkoŋo ywi amət anti yi
(Mt 26.20-25; Mk 14.17-21; Lk 22.21-23)*

²¹ Yesu árém νόκό menyiŋ ebhen, nti néré səŋəri yi amem, arem kponoroŋ be, “Tetětəp, mmu yweka amət átí chəŋ me.” ²² Bakoŋo bhi bǎbhó beyiŋi bati, kerinŋi mmu ane Yesu árəm nə ěti yi. ²³ Nkoŋo ane Yesu ákəŋó tontó abhak chókó kekwoť ne yi. ²⁴ Símun Píta amak yi ne awə arem be, “Ghatí bhésé mmu ane órəm nə ěti yi.” ²⁵ Nkoŋo wu akokosi mmuet ne Yesu abhép yi be, “Acha, chí agha?” ²⁶ Yesu akeme yi be, “Chi mmu ane mětəp chəŋ bret ane amem nchán nnok nchyé yí.” Yesu asət ye ekpəkó bret atap ndŭ nnok, achye Júdas, mmə Símun Iskariot. ²⁷ Nesət Júdas ásóré bret wu, Satan akó

yi anti. Yesu aghati yi be, “Ǿk  ch nti mpok beku eny n ene  y n beku.” ²⁸ Bakoŋo Yesu b ch k ker ni nt  ane Yesu  r m  n  nt  J das. ²⁹ T ndu J das ke  kem nyaka ebh  nk p, mb k eyap b r  kaysi be Yesu  gh ti yi chi be  nd k,  nk  meny n ebhen b  b s t meny e Epa Nek ni. B ch k b k ysi be Yesu ato yi  nd k  nchy  nk p nt  bach bh bho. ³⁰ J das  s r  n k  ekp k  bret ey , af  nef  t mt . Ne beti b g .

Ebh  ek 

³¹ J das  f  n k , Yesu arem be, “N ne, ch n bo m ng  ndu b chye Mmu ane  f  nt  Mandem kenoko, ne bef et nt  yi m ng  ndu bachye Mandem ken k . ³² Mb k Mmu ane  f  nt  Mandem  k  m nchye Mandem ken k , mb n Mandem  k  bo m nchye Mmu ane  f  nt  yi ken k , ne ch n ank  n  t mt . ³³ B bha, mp  pere tat ne bhe. Ch n m nj n me, ke eny n ene ng ti nyaka b bati bo Israel, nch  ghati bhe n ne be, ‘Ebhak en  m r n, b p  kw y b tw  ar ’. ³⁴ Nch  chye be ebh  ek . K n ka bati mb nyu nk n be. Enyu ey  k  b bh j  bek n bati. ³⁵ Mb k m nk n bati, ch n  nk  b  mankem m nd ni be b ch  bakoŋo bha.”

Yesu y  ch n Pita antaŋa yi

(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Lk 22.31-34)

³⁶ S mun P ta abhep Yesu be, “Acha,  r n f ?” Yesu akeme yi be, “Ebhak en  m r n,  p  kway b tw  ar  n ne, ke ch n  nkoŋo me ar  ansempok.” ³⁷ P ta arem be, “Acha, nd k  y  mp  kw y b k ŋo w  n ne? Y  ch  new , nk  b gu  ti ye.” ³⁸ Yesu arem nt  yi be, “ bh  y  ch  new   k  b gu  ti ya? Tet ter, nk k  per  kok nk bh  beti ebhen, ch n  ndem nd n  r t be  bh ki riŋi me.”

14

Yesu ke  ch  mbi ane mmu  k n ke ang  Eta

¹ Yesu aghati baghokó bhi be, “Bǎké rə bati ánsóǝrǝ be amem. Siki ká nti ne Mandem, mánsiki nti ne menkwə. ² Ekət Etaya ebhəǝ beyǎ bǝbeket. Mbə épú nə, mbə mbíki ghati bhe be nchí rǝǝ aré bétóǝti ebhak ntá yeke. ³ Ne nnán, ndók, ngókó ebhak mburé, ntá yeke chǝǝ mpetnsem, nsət be, bé nebhuet ane nchí, bǝ nkwo mambák are. ⁴ Bǎriǝ mbi ane árǝǝ ndú nebhuet ane mǝrǝǝ.” ⁵ Tǝmás arem ntá Yesu be, “Acha, sébhíki riǝ nebhuet ane órǝǝ, ná sékway berǝǝ mbi?” ⁶ Yesu aghati yi be, “Me ke nchí mbi, me ke nchí tetep, me ke nchí nepém. Yǝ mmu apu kway bétwə ntá Eta ené ábhíki fuet ntá ya. ⁷ Mbə bǎriǝ mé tetep, mbú bǎriǝ Etaya nkwo. Nebho néne, bǎriǝ yí ne mánnǝ bǝghó yí.”

⁸ Fílip arem be, “Acha, tǝǝ bhésé mbǝǝ etaye. Enyǝǝ échák ene séyǝǝ épú.” ⁹ Yesu akeme yi be, “Fílip, mpok ane nkem nchí ne bhe, yǝ nə, ǝbhíki riǝ me? Mmu ángó me nó aghə Etaya nkwo. Ná órém ye be, “Tǝǝ bhesé etaye?” ¹⁰ ǝbhíki noko be nchí babhát ne Etaya ne Etaya achi babhat ne me? Menyǝǝ ebhen méghàti bhe, mpú kə nə chi ndú mmuét eya. Etaya mmu achi babhat ne me ákə betik ebhi. ¹¹ Nokó ka enyǝǝ ene ngátí bhe bé nchí babhat ne Etaya ne Etaya achi babhat ne me. Mbák bápú kway menoko menyǝǝ ebhen mǝrém, nokó ká ǝti menyǝǝ ebhen mǝkə.”

¹² Tetǝtetep, “Mmu ane asiki nti ne me, ákway békə menyǝǝ ebhen mǝkə. Ákwáy békə yǝ chí menyǝǝ ebhen béchá ebhen, mbǝnyune mǝrǝǝ ntá Etaya. ¹³ Yǝntiki enyǝǝ ene bábhébhé ndú nnyén ena, chǝǝ nkə yó bé bo mángó menyǝǝ ebhen mmó ákə ne mánychye Eta kenókó ǝti Móywi. ¹⁴ Yǝntiki enyǝǝ ene bábhébhé ndú nnyén ena, chǝǝ nkə yə nta yeke.”

*Bari*ερ βετο Εφόηό Βεδυερε

¹⁵ Yesu apet aghati baghokó bhi be, “Mbák bǎkɔŋ me, bǎré ká eyɔŋ ebha. ¹⁶ Mbák bǎkɔ̀ nɔ, chɔŋ nnik Etaya mmuet, ne yi anchye bhe Nkwak achak, yi ambák ne bhe mpoknkem. ¹⁷ Yí chí Εφόηό ene ékɔ̀ bo mándĩjí barak ane tetep. Bǔ mmik bápú kway besɔt yi ne maŋák mbɔnyune bápú kway beghɔ yi, ne bapu kway berĩŋi yí. Ke chɔŋ mándĩŋi yi mbɔnyune ábhák chɔŋ ne bhe, ne amem bati yeka.”

¹⁸ Yesu arək ambi berem be, “Nnánŋ ndók, mpú rɔ mámbák mbɔ bǔberǎ. Chɔŋ mpetnsem ntá yeka. ¹⁹ Mandú mpok, bǔ mmik bápú pere ghó me ke bǎghó chɔŋ me. Ne tǔndu mpet nchi bhak chɔŋ nepém, chɔŋ bǔ nkwo mámpet mámbak nepém. ²⁰ Ndũ nywɔp enɔ, chɔŋ mándĩŋi bé nchí babhat ne Etaya, ne bǎchi babhat ne me, ne nchí babhat ne bhe. ²¹ Mmu ane ághòk enyĩŋ mǔrǔm ánkɔ̀ mbɔ enyu yi ághókó, yi ke áchí mmu ane ákóŋó me. Ne Etaya akɔŋ mmu ane akɔŋ me. Menkwó nchí kɔŋ be yi ántwó ntá yi, nkɔ̀ yí ándĩŋi me.” ²² Júdas, [ane áchí kekúrí ne Júdas Iskariɔt] abhép Yesu be, “Acha, ndaká yí ótwò chɔŋ chi ntá yese bakoŋo bhe békɔ̀ séndĩjí wɔ, kebhák bé žkɔ̀ nɔ chi ntá bǔ mmik bachak?” ²³ Yesu akeme yi be, “Mmu ane ákóŋó me, ábhùre eyɔŋ eya. Etaya ákòŋ yi. Ne me, ne Etaya séntwo senchokɔ ne yi. ²⁴ Mmũ ane abhíkí kɔŋ me, apú bhũere eyɔŋ eya. Menyĩŋ ebhén bǎghoko me ntóŋó, bébhíkí fu ntá ya. Béfu chi ntá Etaya mmu átó me.

²⁵ “Ngátí bhe menyĩŋ ebhen ené mbuét ne bhe. ²⁶ Ke Eta áto chɔŋ Nkwak ndũ nnyén ena. Yí wu chi Εφόηό Βεδυερε. Ánánŋ ántwó, chɔŋ antɔŋ be yǔntiki enyĩŋ, ankwak be mántik menyĩŋ menkem ebhen ngátí bhe. ²⁷ Nchí rɔ kpák ámbák ne bhe. Nchí chye bhe kpák ane áfù ntá ya. Puyǔ enyũ mmik áchyè bho kpák kǔ měchye. Bǎke rɔ bati

ánsórí bhe amem, ne bǎke rǝ becháy mémbak amem bati yeke. ²⁸ Bǎghok ndu ngátí bhe be, ‘Mě̀rǝ̀, ke chǝ̀j mpetnsem ntá yeke.’ Mbǝ bǎkǝ̀j me mbǝ bǎbhǝ̀j maɲák bé mǝ̀rǝ̀j ntá Etaya, mbǝnyune Etaya acha me. ²⁹ Ngátí nó bhe menyij ebhen néne ené bébhíkí re fakari, ne ntí be ménáj mémfákárí, mǎnókó. ³⁰ Mpú pere ghati bhe beyǎ menyij mbǝnyune mfǝ mmik átwǝ. Abhíkí bhǝ̀j betaj amfay ya. ³¹ Ke nchí kǝ chí mbǝ enyǝ Etaya ághátí me, bé bǝ mmik mándíjǝ́ bé nkǝ̀j yi. Faté ká séndók.”

15

Yesu yi be mmu ábhare mmǝet ne yi ke anyu kepem

¹ Yesu arem be, “Me ke nchí mbǝ̀j nnerénǝk, ne Etaya achi nkwaɲanki. * ² Yě̀ntiki ntábhénǝk awa ané ápú nyu kepem, Etaya ákpǝt angǝep. Ne ntábhénǝk ane ányǝ̀ kepem, ákpǝti batap rǝrǝt amfere bé wú ányú kepem ancha enyu esí. ³ Beyǝ̀j ebhén ngátí bhe békǝ bǎchí pérép. ⁴ Bat ye ka mmǝet ne me mpoknkem, bé menkwǝ mbát mmǝet ne bhe. Mbák ntabhénǝk ápú babhát ndǝ enǝk, ápú nyu kepem. Enyu yǝ ke echi ne bhe. Mbák mmǝ abhíkí bhat mmǝet ne me, apú kwáy ményú kepem. ⁵ Me ke nchí nnerénǝk. Bǎchí batáp. Mmu ane achí babhat ne me mpoknkem, menkwó mbak babhát ne yi, yí wu ke ányǝ̀ beyǎ kepem. Mbák mpú ne bhe, bǎpú kway bekǝ yě̀nyij. ⁶ Mbák mmu apú babhát ne me, ábhák mbǝ ntábhénǝk ané bǎkpǝt bǎféré, ágú. Mányókóti menyǝ̀ batap ayǝ mǎmese ango, ánsǝ̀j. ⁷ Mbák mándǝk ambi bebhat mmǝet ne me, ne beyǝ̀j ebha mémbak amem bati yeke, nchí chyebhe menyij ene babhebhe me. ⁸ Ndǝ mányú beyǎ

* 15:1 Bekǝ̀j enyij ene Yesu árémé, nkwaɲanki chi mmu ane ághoko enǝk be ényú kepem sayri.

kerem, bǎtǝj be bǎchí bakorjo bha, ne eyǝ ékǝ bo mánychye Etaya kenóko. ⁹ Mbǝ enyu Etaya ákǝj me, nó ke nkǝjǝ bhe. Bat ka mmǝet ne me bé ekǝj eya émbák amem bati ye ka mpoknkem. ¹⁰ Mbák mǎndǝk ambi bebhǝre eyǝj eya, mpú rǝ bekǝj be nkúbhé mbǝ enyǝ nchí bhǝere Eyǝj Etaya ne yi akǝj me mpoknkem. ¹¹ Ngátí bhe menyij ebhen be marják ama ámbák ne bhe, ne be marják ameka anjwi pǝot.

¹² “Enyij ene nchí ghati bhe chi be mankǝj bati mbǝnyu nkǝj be. ¹³ Ekǝj echak éprú ené échá ene ékǝ mmu ányché nepém eni éti mamǝere bhi. ¹⁴ Bǎbhak mamǝere bha mbák bǎkǝ menyij ebhen ngátí bhe. ¹⁵ Mpú pere bhij be bé bǝbetok, mbǝnyune mmǝbetok apu rijǝ nkaysi chi-betik ndǝ enyij ene yi ákǝ. Mbíjǝ bhe bé mamǝere bha mbǝnyune ngátí bé menyij ebhén ngóko ntá Etaya menkem. ¹⁶ Bǎbhíkí yap me, me ke njábhé bhe ntó bé mǎndǝk mǎnyú kerem, ne bé kerem ekeka kémbák mpoknkem. Kǝ ka nó be Etaya ányché bhe yǝntiki enyij ene bǎbhēbhe yi ndǝ nnyén ena. ¹⁷ Ene ke nchí ghati bhe be mǎnkǝj bati.”

Mpap ane bǝ mmik

¹⁸ Yesu arǝk ambi berem be, “Mbák bǝ mmik bǎpap bhe, dijǝ ká be báyambi bǎpap me. ¹⁹ Mbǝ bǎchí bǝ mmik, mbú mmik akǝj be ne ntí bé bǎchí bo bhi. Ke ndǝ njábhé bhe mféré nénti bǝ mmik, éti yǝ ké bǎpábhé be. ²⁰ Bǎké ghǝkontik enyij ene ngátí nyaka bhe be ‘Mmǝ betok apú cha chi-betok aywi.’ Mbák bǝ mmik bǎchyé me esǝjǝri, chǝj mánychye be nkǝwǝ esǝjǝri. Mbǝ bǎbhúré enyij ené ngátí bhǝ, mbú chǝj mámbǝre enyij ené be nkǝwǝ bǎghàti bhǝ. ²¹ Bǎchyé chǝj be besǝjǝri ebhen menkem éti bǎkorjo me, mbǝnyune bǎbhíkí rijǝ mmu ane átó me fá amik. ²² Mbǝ mbíkí twǝ ngátí bhǝ menyij, mbǝ bǎkwáy betaŋa

mmuɛt be bábhíkí kɛ bebugá. Ke néne, bápú kway betaŋa be babhíkí kɛ bebugá. ²³ Mmu ane ápábhé me, apar Etaya nkwó. ²⁴ Mbɔ mbíkí kɛ menyiní maknkay besí bhap ebhén yě mmu ácháak ábhíkí re kɛ, mbú bákway betaŋa mmuɛt be bábhíkí kɛ bebugá. Ke bágħɔ menyin ebhén nkú, yě nɔ bápàp me, ne bápáp Etaya. ²⁵ Echi enyu eyɔ bé enyin ene Ekáti Mandem éghàti bhese emfu tetep, nɔ chi beyɔŋ ebhen be ‘Bápap me ntí tí.’ ²⁶ Ke Nkwak ane mětò chɔŋ ntá yeka, áfù chi ntá Etaya. Chɔŋ yi angati bhe menyin éti ya mbɔ ntísie awa. Yi chí Efóŋó mmu ákà bo mandiní menyin ebhen bechi tetep. ²⁷ Bě nkwó bãchí batísié bha mbɔnyune bachí ne me tëndu nebhɔnet.”

16

¹ Yesu arɔk ambi berem be, “Ngátí bhe menyin ebhen bé bãké kwen ansem. ² Chɔŋ mambok bhé ndũ bekeré neníkímmuɛt ebhap. Mpok átwò ane yě agha ane áway bhe, akaysi bé ákà chí enyin ene Mandem áyàn. ³ Báchyè chɔŋ be besɔŋɔri ebhen, mbɔnyune bábhíkí riní Etaya ne bábhíkí riní me. ⁴ Ke ngátí bhe menyin ebhen bé mpok anan ánkway ane bɔ bэфákari, mǎntik be nnán ngátí bhe.

Betik ebhen Efóŋó Bedyere

“Mbíkí ghati bhe menyin ebhen mpok bãhó bekoŋo me mbɔnyune nchí nyaka ne bhe. ⁵ Ke néne nchí petnsem ntá mmu ane átó me, Yě nɔ, yě mmu yweka abhíkí bher me be, ‘Ōròŋ fá?’ ⁶ Bati ayeka ájwí néne ne basémé mbɔnyune ngátí bhe menyin ebhen. ⁷ Yě ndu echi nɔ, nchí ghati bhe enyin ene echi tetep. Éri ntá yeka bé ndók mbɔnyune mbák mbíkí rɔŋ, Nkwak apú twó ntá yeka. Ke mbák ndók, chɔŋ ntó yi ntá yeka. ⁸ Ne ánán ántwó, chɔŋ ankɛ bɔ mmik mangɔ be bãchí bɔ bebugá, mángɔ be me nchí chak

besí Mandem, ne mango be bekwéné bechi ne bhə ndŭ netaŋ ane bə bátəŋ me. ⁹ Ākə bə mango be bachi bŏ bebé mbənyune bábhíkí noko me. ¹⁰ Ākə bə mango be nchí chak besí Mandem mbənyune mĕrəŋ ntá Etaya ne bəpú pere ghó chón me. ¹¹ Ākə mángó be chəŋ mántəŋ bŏ bebé ewak émət, tĕndu Mandem átəŋ mfo mmik, afeŕe yi ndŭ kefə eki.

¹² “Mbəŋ beyă menyiŋ beghati bhe, ke mbák ngátí bhe bə menkem néne, bəpú kway béjwimem. ¹³ Efóŋó Bedyere ke ákə chəŋ bo mándiŋi tetep nkem ane áyíŋí Mandem. Anaŋ ántwó chəŋ ankə mändiŋi tetep nkem, mbənyune ápú rem chi enyiŋ ene éfú yi anti. Ené yi aghoko ke árəm, ne chəŋ angati bhe menyiŋ ebhen bétwə ambi. ¹⁴ Chəŋ anchye me kenókó mbənyune əsət chəŋ menyiŋ ebhen bífú ntá ya, angati bhe. ¹⁵ Yĕntiki enyiŋ Etaya chi eya nkwo. Nó ke ngátí bhe bé yĕntiki enyiŋ ene Efóŋó Bedyere ághàti chəŋ bhe, əsət chi ntá ya.”

Chəŋ basémé ameka anjibhiri andəp chí maŋák

¹⁶ Yesu arək ambi beghati baghəkó bhi be, “Mandu mpok, bəpú pere ghə me. Ke mandú mpok, chəŋ mämpet mǎngə me.” ¹⁷ Mbək baghəkó bhi béré rem ne bati be, “Ené yí árəm nə chí yí. Yí bhe mandú mpok, sépú pere ghó yí, ne mandú mpok chəŋ sémpet séngó yi. Apet arem be chi mbənyune yí ərəŋ ntá etayi. Nó bé yí?” ¹⁸ Bápət béré rem ne bati be, “Yi bé ‘Mandu mpok’, mandú mpok, nə bé yi?” Sébhíkí jwimem ndŭ enyiŋ ene yi árémé. ¹⁹ Yesu ariŋi be baghəkó bhi báyaŋ bebhep yi enyiŋ ěti ndak ane. Arem ye be, “Ngátí bhe be mandú mpok, bəpú pere ghó me, ke mandú mpok chəŋ mämpet mǎngó me. Yó ke əsəŋori né bhe? ²⁰ Tetĕtep, chəŋ mändi babhese ansep nəkə amík ne mámbəŋ basémé, ke bŏ mmik mámbəŋ maŋák. Chəŋ mǎmbón basémé ke basémé ameka anjibhiri andəp chí

marják. ²¹ Mpok ngoré ne menie ánoηsi, ábhóη basémé anti mbonyune mpok nebhe akway. Ke ánánj ámbé, marják ábhák ne yi be mónkω átwó fá amik. Énkε angokontik bebé nebhe. ²² Nó, ke échi ne be nkwó. Néne basémé ajwí be anti, ke chōη mpet ngó bhe, ne mpok γo chōη mǎmbóη beyǎ marják, ne yě mmú apu kway beferε mó amem bati ayeka. ²³ Ndū nywəp enə, bapú pere bhép me yěnyij. Tetēter, mbák mǎmber Etaya yěntiki enyij ndū nnyén ena, áchye bhe. ²⁴ Kpátě echōη, bǎbhiki re bhép Etaya yěnyij ndū nnyén ena. Bép ká, ne chōη anchye be be marják ameka anjwi pəot.”

Yesu atay achá mmik

²⁵ Yesu arək ambi berem be, “Mpok ane nkem, ngátí bhe barak ane chí ndū bakay. Ke mpok átwò ane mpú pere ghati be menyij ndū bakay. Mpok γo ánkway, ndəbhe ghati bhe menyij éti Etaya chí kpororōη. ²⁶ Mpok γo, chōη mǎmber Etaya menyij ndū nnyén ena. Mbíkí rem be chōη nikmæet ntá yi be ányché bhe enyij. ²⁷ Mbōη Eta akōη be mbonyune bákōη me, ne mǎnókó be mfu chí ntá yi. ²⁸ Mfú chí ntá Eta ke nchí twó fá amik. Néne, nchí rə mmik, nchí petnsem ntá Eta.”

²⁹ Baghək abhi barem ye ntá yi be, “Mhm! Néne ðrəm menyij kpororōη ne séjwimem. Ōpú pere rem kepi ndū bakay!” ³⁰ Néne, séríjǐ be, ōríjǐ yěntiki enyij. Ōríjǐ yě chí menyij ebhen bo bǎbhóη anti bebhep wə. Ene ékε sénókó bé ōfu chí ntá Mandem. ³¹ Yesu akeme bhə be, “Mǎnókó néne? ³² Mpok átwò, tetep anánj atwə, ane bǎtaka chōη yěntiki mmu andək eyi ebhak mǎndə me awánti. Ke sayri sayri, mpú me awánti mbonyune, Eta achi ne me. ³³ Ngátí bhe menyij ebhen be mǎmbát mmæet ne me mǎmbóη kpák amem bati ayeka. Chōη mǎmbōη besəŋəri fá amik, ke bóη ká netanjántí, nnánj mfókórí mmik.”

17

Yesu are níkmæet ěti bakoŋo bhi

¹ Yesu ánánjá nókó berem menyih ebhen, ayon amík ayihji mfay, arem be, “Eta, mpok akway. Chié Móywe keném be ěti ya bo mángó keném eke. ² Wò ke óchyé mé betan amfay bŏ mankem bé nkũ mankem abhen óché me mambon nepém enen nebhiki bhon ngwenti. ³ Ne nepém enen nebhiki bhon ngwenti, chí béríjĩ wò, wò mmu óchí Mandem tetep ne achák apu ne berihji Yesu Kristo mmu ótó. ⁴ Nkũ bo mángó keném eke ndu nnánjá betik ebhen óchyé me. ⁵ Eta, néne sòt me mbak ne wò, ónchye me keném besí ebhe, nkúbhé keném eken mbóŋó nyaka ne wò ke òghoko mmik.

⁶ “Nkũ bo mándíŋó wò, bo abhen óyábhé fá amik óchyé me. Báchí bŏ bhe, ne wò ke óchyé me bhò. Bábhúré eyon eye. ⁷ Néne báriji be yěntiki enyih ene mbóŋó, éfú chí ntá ye. ⁸ Ngátí bhò menyih ebhen óchyé me be ngati bhò. Báká ne me, ne báriji ye tetep be mfu chí ntá ye. Mánoko nkwo be wò ke ótó me. ⁹ Nchí níkmæet ěti yap. Mput níkmæet ěti mmik nkem. Nchí níkmæet chi ěti bo abhen óchyé me mbonyune bó báchí bŏ bhe. ¹⁰ Bóbha mankem chí abhe, ne abhe chí abha. Ne bó ké nepém enap nékù bo mángó kenókó eka. ¹¹ Néne, mpet mput fá amik, ke bó bábhúé are. Nchí two ntá ye. Eta! Wambon mmú óchí Nyánjá, kém bŏ ne betan ebhe, betan ebhén óchyé me be mambak mbò mmu amot, nkúbhé mbò enyũ wò ne me sechi mmu amot. ¹² Mpok nchí ne bhò, nkém bò sayri ne betan ebhen béchí ndũ nnyén ena, nnyén enen óchyé me. Nkem bó, ne yě mmu wap amot abhiki nem ebhi, ébhíkí fæet chí ane ábhóŋó nyaka ménem, bé enyih ene básíjĩ émfú tetep. ¹³ Néne, nchí two ntá ye, ne nchí rem menyih ebhen ndũ mpok mbúé fá amik, bé maŋák ama ámbák ne

bhə. ¹⁴ Ngátí bhə menyih ebhen óchyé me ngati bhə. Ęti yə, mmik apap bhə mbənyune bápú bǝ mmik ane, nkúbhé mbə enyũ mpú mmũ mmik. ¹⁵ Mpú níkmæet bé ómféré bhə fá amik, ke chí bé ónkém bǝ be mbúmbə áké kə bhə yěnyih. ¹⁶ Bápú bǝ mmik nkúbhé mbə enyũ mpú mmũ mmik. ¹⁷ Sot tetep kə bǝ mámbák nyájá. Eyəy eye echi tetep. ¹⁸ Nkúbhé mbə enyũ ótó me fá amik, nó kě nchí to bhə amik. ¹⁹ Ne Ęti yap, nchyé mmæet ntá ye bebhak nyájá bé bǝ nkwó mankway bebhak nyájá tetep.

²⁰ “Mpú níkmæet chi Ęti bakoŋo abhen bǝbhə, ke Ęti bo abhen bágħòk menyih ebhen bə bátəŋ, mánsikinti ne me nkwə. ²¹ Nchí níkmæet bé bǝ mankem mámbák mbə mmu amət. Etaya, mēníkmæet be nkúbhé mbə enyũ óbháré mmæet ne me ne mbát mmæet ne wə, bǝ nkwə mámbát mmæet ne bhese bé mmik ánkway ménóko be wə ke ótó me tetep. ²² Nchyé bhó nkúbhé betəŋ ebhen óchyé me, bé bǝ mámbák mmu amət, nkúbhé mbə enyũ wə ne me sechi. ²³ Chəŋ mbak ne bhə nkúbhé mbə enyũ óchí ne me, be sayri sayri, mándəp chi mmu amət, bé mmik ankway berihí be wə ke ótó me, ne bé əkəŋ bǝ mbənyu ókəŋ me. ²⁴ Eta, mēyáj be bǝ nkwə, bǝ óchyé me mámbák ne me ndũ nebħæet ane menchí, bé mángó kenókó ekən óchyé me mbənyune əkəŋ me te mpok óbhíkí re ghoko mmik. ²⁵ Eta, wə mmu óchí chak, bǝ mmik bábħíkí rihí wə, ke ndíhí wə, ne nkwə wa ane bárihí bé wə ke ótó me. ²⁶ Nkə bǝ mándíhí wó, ne chəŋ ndək ambi bekwə nə, be bə mankəŋ bati nkúbhé mbənyu ókəŋ me, ne be mémbák amem bati ayap.”

18

Bákém Yesu

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Lk 22.47-53)

¹ Yesu ánájá nókó meníkmæet enyu eyə, afa ne bagħókó bhi, bákíhí mónyən ane bábħihí be Kídron. Mónki áchí

nyaka are ane yí achwe amem ne baghokó bhi. ² Júdas mmu átí yi arinji nkwo ebhak eyo mbonyune Yesu ne baghokó bhi batemeri noko nyaka are. ³ Júdas asot eká batemé nenu ne mbok babhabheri abhen ekerákap abhen böbati bachiäkap ne bönkwo Fárisi bátó. Bó mankem barok are ne berónó ne menyiní nenu amo. ⁴ Yesu arinji yéntiki enyinj ené ébhónó béfákári ne yí. Afú ndü nkwo baghokó bhi, atén mmuet ambi arem be, “Agha báyàñ?” ⁵ Bákéme yi be, “Yesu mmu Násáret.” Yesu arem be, “Ghó mé ne.” Júdas mmu átí yi abhak aré téé ne bhó. ⁶ Mpok Yesu aghati bhó be, “Ghó mé ne”, bárók ne nsem ne nsem bákwénti amik. ⁷ Yesu apet abhép bhó be, “Aghä báyàñ?” Bárém be, “Yesu mmu Násáret.” ⁸ Yesu akeme bhó be, “Ngátí bhe be chi me. Mbák ye me ke báyàñ, dǒ ká bakoño bha abhen mandok.” ⁹ Arem no, bé enyinj ene yi árémé nyaka be, “Ndu bo abhen óchyé me mbíkí nem ye amot,” emfu tetep. ¹⁰ Símun Píta mmu achi ne akparenja amuet, agwop akparenja wu ndü kénkwóp, kpót atú nsem Mũngo bachiäkap Mandem chwát aguer amik. Nnyén nsem ere nébhak be Málkos. ¹¹ Yesu aghati Píta be, “Kemé akparenja ywe amem kénkwóp. Nké nyu nkóp esonjori ane Eta áchyé be me nyu ke?”

Básót Yesu bárók ntá Ánas

¹² Mũnti batemé nenu asot eká batemé nenu eyi, bárók, bákém Yesu bágwót. Babhabheri ekerákap Mandem báb-hák ne bhó. ¹³ Báyámbi bárók ntá Ánas, chi ngoré Káyfas. Káyfas abhak mũngo bachiäkap Mandem ndu mmie eno. ¹⁴ Yi ke áchyé nyaka maníé ntá bo Israel be, “Éri be mmu amot ángú eti bo mankem.”

Píta arem be abhíkí rinji Yesu

(Mt 26.69-70; Mk 14.66-68; Lk 22.55-57)

¹⁵ Símun Píta ne nkoŋo Yesu achák béré koŋo Yesu. Ndŭ nkoŋo Yesu achák wu achí mmŭ ane mŭngo bachiäkap áriŋi sayri, yí akoŋo Yesu kpát arək achwe amem senta mŭngo bachiäkap. ¹⁶ Píta ate nefí ndŭ nyŭ-ebhá. Ékú nkoŋo achák wu, ane mŭngo bachiäkap áriŋí apetnsem nefí, arem kepi ne ngosóŋ ane áchí anyŭbhá. Asot ye Píta áchwé amem ne yi. ¹⁷ Ngosóŋ wu nə ábhàbheri nyŭ-ebhá abhép Píta be, “Pú wə nkwo ɔchí nkoŋo mmŭ-ne?” Píta akeme be, “Mpú ne yi.” ¹⁸ Mbúep áchí nyaka mpok yə. Ékú bakŭ betik abhen mŭngo bachiäkap ne babhabheri ekerákap báfyé ngo ndu nntó bakiri, báté bághàbheri mángwák nəkə ngó wu. Píta nkwo arək ate ne bhə angwaka nəkə ngo.

*Mŭngo bachiäkap Mandem are bhép Yesu menyin
(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Lk 22.66-71)*

¹⁹ Mŭngo bachiäkap abhép Yesu ɛti bakoŋo bhi ne ɛti menyin ebhen yi átəŋ bho. ²⁰ Yesu akeme yi be, “Ndem menyin kpoŋoroŋ ntá bo mankem. Ntón bo amem bekeré nenikímuet ne amem ekerákap mpoknkem ndŭ mbarɛ ene bo Israel báchəm are. Mbíkí rem yənyin bhésé bhésé.” ²¹ Ndak yí ɔbhép me menyin? Bép bo abhen bághókó menyin ebhen ndémé. Bép bó mángátí wə. Báriŋi menyin ebhen ndémé. ²² Yesu árémé nókó nə, mbabheri ekerákap amot ane áchí aré téé, adep Yesu ne awó arem be, “Kwáé, enyu eyə ke ɔrəm kepi ntá mŭngo bachiäkap Mandem-ɛ?” ²³ Yesu akeme yi be, “Mbák ndem enyin ené épú chak, ghatí me yə. Ke mbák ndem enyin ene echi chak, ɔdep me ndáká yi?” ²⁴ Afɔ ke Ánas átó Yesu ne ngem amə ntá Káyfas, mŭngo bachiäkap.

*Píta apɛt rem be yi abhiki riŋi Yesu
(Mt 26.71-75; Mk 14.69-72; Lk 22.58-62)*

²⁵ Símun Píta abhuet nyaka téé, angwaka nəkō ngo. Mbək bo abhen bachi are bábhép yi be, “Pú wə nkwó əchí nkoŋo ywi?” Píta ataja, arem be, “Cháá, mpú ne yi”
²⁶ Mmǝ betok amot ane mǝngo bachiǝkap abhak aré. Atú mómayi kě Píta ákpóré nyaka. Yí wu abhép Píta be, “Pú ngǝ nyaka wə amem mónki ne yi?”
²⁷ Píta apet ataja. Témte wu, nnem nkək akók kəkərókǝ.

Bárók ntá Páilet ne Yesu

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Lk 23.1-5)

²⁸ Básót ye Yesu eket Káyfas betí beti bárək ndǝ senta góbhanə ne yi. Góbhanə abhak mmǝ Rom. Babhəŋǝ bo Israel kechwe ndu áchá góbhanə. Ebhé yap érəm nyaka bé mbák mmu Israel áchwé eket mmu ane apú mmu Israel, apú bhák pépép besí Mandem. Ndu báyaŋ nyaka menyie Ɔpǝ Nekiŋi, bó keyaŋ bébhak ne bakwap besí Mandem.
²⁹ Éká Páilet afú amem senta ywi arok atemeri bhə nefí, abhép bhə be, “Ntiki enyiŋ mmǝ-ne akú?”
³⁰ Bákéme yi be, “Mbə mmǝ ne apú nku bebú, mbú sébhíkí twə fá ntá ye ne yi.”
³¹ Páilet aghati bhə be, “Sot ka yi be bě babhəŋ mǝntǝŋ manyé yi békóŋo ebhé eyeka.” Bákéme Páilet be, “Ebhé ébhíkí chyə bhese betəŋ bétǝŋ manyé mmu, kpát sénchyə eyəŋ be mangway yi.”
³² Éfákári enyu eyə be enyiŋ ene Yesu árémé nyaka ndu betəŋ enyǝ newú yi ábhəŋǝ bégu emfu tetep.

³³ Páilet apet achwe amem áchá ywi. Abhiŋi Yesu abhep yi be, “Wə ke óchí Mfə bo Israel?”
³⁴ Yesu akeme yí be, “Ndak ané óbhébhé me, áfu chi wəmbəŋ anti ke bo báchák kě bágħáti wə wu Ǝti ya?”
³⁵ Páilet akeme be, “Ɖkáysi be nchí mmu Israel? Bǝ etək eyə ne bǝbati bachiǝkap Mandem ke bákém wə batwə ntá ya ne wə. Mbəŋ enyiŋ ene óká chi yi?”
³⁶ Yesu akeme yi be, “Kefə eka kébħíkí fu fá amik. Mbə kefə eka kéfu chi fá amik, mbə bǝbha mánú be

báké kem me manchye ntá bo Israel. Ke, kefo eka kebhiiki fu ndũ mmiki ne.” ³⁷ Páilet abherp yi be, “Nɔ ɔchi mfo?” Yesu akeme yi be, “Ɖrem be menchi mfo. Ĕti eyɔ ke bábhé me, ne Ĕti yɔ ke ntwɔ fá amik beghati bho tetep Mandem. Yǝntiki mmũ ane ákɔŋo tetep Mandem, áta batú béghok enyih ene mǝrɛm.” ³⁸ Páilet abhép Yesu be, “Tetep chí yi?”

*Páilet akpót manyé be mángwáy Yesu
(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15)*

Páilet árɛm nókó nɔ, arɔ Yesu apɛt afú nefí ntá bo Israel aghati bho be, “Mbíki ghɔ ebépti enyih ene yi akɔ. ³⁹ Ke epih eyeka étɔŋ bé yǝntiki mmíé, mpok Epǎ Nekihɪ, mbɔŋ berɔ mǝkenɔŋ amɔt ane bãyàŋ mandɔ yi andɔk. Bãyàŋ mámféré Mfo bo Israel amɔ, yí ándókó?” ⁴⁰ Bápét babik be, “Puyǝ mmũ-ne, feré chí Barábas. Barábas achí nyaka ngébhé ntantaŋ.”

19

¹ Páilet achye ye eyɔŋ be mánsót Yesu manden ne ékpá. ² Batemé nenu básót bǝbatábhénɔk abhen báchi nsense, mání ntá bábay yi anti, barem be chi nta kefo. Básót nkú chu bafyé yi amɛt, bárem be chí ayi nkú kefo. ³ Bábhó berɔŋ ntá yi máŋɔkɔ nɔkɔ yi be, “Acha mfo bo Israel, kenókó kéchi eke eta!” Ndu bárɛm nɔ, manchye nɔkɔ yi nsáp besí. ⁴ Páilet apɛt arɔ áchá ywi afú nefí ntá bo Israel arem be, “Ghok ka, nchi ntwɔ nefí ne yi ntá yeke be mándihɪ bé mbíki ghɔ ebépti enyih ene yi ákú ené éyàŋ be mángwáy yi.” ⁵ Yesu afú ye, arɔk ne ntá kefo nsense yɔ antí, ne nkú chú yɔ amɛt. Páilet arem ntá yap be, “Yíŋí mmũ yweka nɔ!” ⁶ Bǝbati bachiäkap ne babhaerí ekerákap bághó nókó yí, bábho bebik mándeme nɔkɔ be, “Dem mángó yi ndũ ekotákátí! Mángó yi ndũ ekotákátí!” Páilet arem ntá yap be, “Bǝ babhɔŋ mánsɔt yi mángó ndũ

ekotákátí, mbíkí ghō ebéptí enyīñ ene yi ákú ene éyāñ mángwáy yi.” ⁷ Bo Israel, bákéme yi be, “Sébhōñ ebhé, ne bekoño ebhé yō, abhōñ bégu mbōnyune ákú mm̄uet yi Mmō Mandem.” ⁸ Páílet ághókó nókó beyōñ ebhen, becháy bépét bekem yi becha. ⁹ Apet achwe amem áchá abhep Yesu be, “Etok ene ófú are chi ené?” Ke Yesu abhiki kemē ye eyōñ. ¹⁰ Páílet arem ye ntá yi be, “Ōpú kemē me yé eyōñ? Ōbhíkí riñi be mbōñ betañ berem be mándó wō mándō, ne mbák ndém be mángó wó ndū ekotákátí, bágò?” ¹¹ Yesu akemē yi be, “Mandem ke áchyé wō betañ. Mbō épú nó, mbē ōbhōñ betañ amfay ya fá? Nō ke echi be bebú mmu ane ákémé mé áchyé ntá ye, béchá ebhe.”

¹² Páílet ághókó nōkō nō, abho beyañ mbi beferē Yesu amō. Ke bo Israel bārók chí ambi bebik be, “Mbák óndó mm̄-*ne* ándók, nó ōpú mm̄éere Mfō Rom! Mmu ane ārēm be áchí Mfō, chí mm̄ ane ánù ne Mfō Rom be ambak ndū mm̄uet eyi!” ¹³ Páílet ághókó nókó beyōñ ebhen, asōt Yesu afú ne yi, achōkō ndū enōk ntañá manyé, nebhuēt ane bábhñi ndu eyōñ bo Israel bé Gabáta. Nó chi, nebhuēt batāy batay.

¹⁴ Égháká nókó nkárénká byo ne epay ndū nywōp enen bátōñti mm̄uet menyie Epā Nekñi, Páílet arem ntá bo Israel be, “Yiñí ka Mfō yweka ne!” ¹⁵ Bábhó bebik mándeme nōkō be, “Dǎ mángwáy yi! Dǎ māngwáy! Dem mángó yi ndū ekotákátí!” Páílet arem be, “Ngó Mfō yweka ndū ekotákátí?” Bōbati bachiäkap bákéme be, “Mfō amōt ke sébhōñó, ne chí Sísa.” ¹⁶ Páílet ásōt ye Yesu achye ntá yap be mándok mángó yi ndū ekotákátí.

Bágó Yesu ndū ekotákátí

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.26-43)

¹⁷ Básót ekotákátí ené bábhōñó bego Yesu are báchyé yímbōñ ámpókó. Apōkō kpát bārók bágháká ndū ebhak

ené bábhŭji bé Golgóta, nó chi “Nebhæet Enkónti.” ¹⁸ Aré, bágó Yesu ndŭ ekotákátí. Bágó bo bácháak nkwo bati apay, yěntiki mmu wap ndŭ eyi ekotákátí, amot ebhe awónem Yesu, achák ebhe awoghó. ¹⁹ Páílet nkwo arem básíŭ enyŭŭ ndŭ ebhókónok bábhát ndŭ ekotákátí, amfay ntí Yesu. Básíŭ amó ábhák be, “Yesu mmu Násáret, Mfó bo Israel.” ²⁰ Básíŭ amó achí nyaka ndŭ beyoŭ etok berat, ndŭ eyoŭ bo Israel, ne ndŭ eyoŭo Latin, ne ndŭ eyoŭó Grik. Ne nebhæet ane bágó Yesu ndŭ ekotákátí abhak kékwoót ne etok eghe. Éká, beyă bo Israel bápáy basŭjŭ mō. ²¹ Bŏbati bachiäkap bárók ntá Páílet barem be, “Ōké síŭ be, ‘Mfó bo Israel.’ Síŭ chí be, ‘Mmŭ-ne arem nyaka be achí Mfó bo Israel.’” ²² Páílet akeme be, “Enyŭŭ ene nsŭjŭ nnán nsŭŭ.”

²³ Batemé nenu bágó nókó Yesu ndŭ ekotákátí, básót nden eyi bákóre ndŭ baru anwi, yěntiki mmu wap asot ndu amot. Ke érop nkú amot. Nkú yo abhak ntěnden nemot enen báyéme yěntiki neku eni bífú amfay bégháka amik, kekpoti yó yě ebhak. ²⁴ Ekū béré rem ne bati be, “Séké dakati nkú ane. Sénguép chí ebhájá, séngó mmu ane ábhóŭó besot yo.” Éfákárí enyune be enyŭŭ ene Ekáti Mandem éréme émfú tetep. Nó chí, basŭŭ amen árèm be, “Básót nden aya bákóre. Báguép ebhájá bérŭji mmu ane ábhóŭó bésot nkú aya.”

²⁵ Batemé nenu báku nō. Nno Yesu abhak téé kékwoót ne ekotákátí, ne manó máyi, María, ngoré Klopas, ne María mmō etok Mágdala. ²⁶ Yesu ághó nókó máyi ne nkoŭo ane yi ákóŭó téé kékwoót, arem ntá máyi be, “Mmá, ghó móywe nō!” ²⁷ Arem ye ntá nkoŭo wu be, “Ghó máye nō!” Ne bebhō ewak eyo nkoŭo wu asot nno Yesu arok eket eyi ne yí.

Yesu agú ndŭ ekotákátí

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.44)

²⁸ Menyiyh ebhen menkem béfuéré nókó, Yesu ariñi be betik ebhi memay. Ndu beka be enyiyh ene echi amem Ekáti Mandem émfú tetep, arem be, “Manyier ákwak me.” ²⁹ Ejđ mmém amen ánen echi nyaka are téé. Básót ekuchá fofok bágwót antí ntábhénok ene bábhiñi be haysop, bátáp ndŭ mmem mō básá yi anyu. ³⁰ Yesu asók mmém mō, arem be, “Betik ebha mémay.” Akúép emi, arō nepém eni nendok.

Báyém Yesu ambeápak ne nekoh

³¹ Nywop ntóntí bo Israel nékwáy. Beka ye bé erene ngú éké rop amfay ekotákátí ndŭ nywobhé neywēmuet bo Israel, bárók babhep Páilet be ányché betah mán-siéptí bekak ebhap, mámféré bhō ndŭ bekotakati. Nywop neywēmuet enō nébhak nywop negho. ³² Eká batemé nenu bárók, básiéptí bekak mmŭ mbi, básiéptí bekak anefú. ³³ Ke bággháká nókó amuet Yesu, bágghó bé anáñ agu, bó kesyepi bekak ebhi. ³⁴ Ke ntemé nenu amot asot nekoh ayem Yesu ambeápak. Témté wu, manoh ne manyier abho befu. ³⁵ Mmŭ ane ághó nyaka ndu éfákári kě ágháti bhese ne enyiyh ene yi ārēm echí tetep. Aríñi be árem chi tetep be be nkwó mǎnsíkinti ne Yesu. ³⁶ Éfákári enyu eyō bé enyiyh ené echi amem Ekáti Mandem émfú tetep. Nó chí, enyiyh ene básíñi nyaka be, “Yě eghep eyi émōt bápú syep.” ³⁷ Ne Ekáti Mandem epet érēm ndŭ nebhuet áchák be, “Choh bo mámkpøk yi ane báyémé.”

Bábhéme Yesu

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Lk 23.50-56)

³⁸ Étáré nókó, mmŭ amot átwó. Áká nnyén be Joséf. Abhak mmŭ etok Arimátia. Achí nyaka mmu ane ákòho Yesu. Ácháy nyaka bo Israel ndu yi achi nkoño Yesu. Afuét arök ntá Páilet bhésé bhésé, anikmuet be Páilet

andō yi ámféré mmuet Yesu ndū ekotákátí. Páilet achye yi betaj bekū nō. Joséf arək ye, afeze mmuet Yesu ndū ekotákátí. ³⁹ Nikodémōs mmu áróhó nyaka beghō Yesu ne betí ewak émōt, abhak nkwo ne Joséf. Yí, Nikodémōs arək ne babhé amen bábyək amuet ngu bé áké chōhō. Babhé méré abhak nchóptí myrrh ne álos. Ākway nyaka bebhak mbō kilo besa bepay nsem byo ndū menwōp ebhi. ⁴⁰ Joséf ne Nikodémōs báfere Yesu ndū ekotákátí, básót bésyēnden ne babhé amō aré, mánép yi bekoḡo epīh bo Israel. ⁴¹ Mónki áchi nyaka ndū nebhuet ane bágó Yesu ndū ekotákátí. Nnem nekō nébhák are enen bábhíkí re bheme yē ngú amōt amem. ⁴² Tēndu nywōp enō néchí nyaka chí nywōp enen bo Israel bákū ntōḡti béchwe ndū nywōp neywēmuet enap, ne mbōnyune nnem enō nébhíkí sap nyaka nekō, Joséf ne Nikodémōs bārók bábhéme Yesu are.

20

Yesu apetnsem ndū nepém

(Mt 28.1-8; Mk 16.1-8; Lk 24.1-12)

¹ Nywōp neywēmuet bo Israel néfueré nókó, María mmō etōk Mágdala afa ne neyinywōp arək ndū nnem Yesu. Aghó bé mánáḡ bábíḡírí ntay enen nechi anyū nnem báfere. ² María afa ye arək ntiét ntiet ntá Símun Píta ne nkoḡo Yesu áchák ane Yesu ákóhó nyaka, arem be, “Báféré Yesu Acha ndū nnem ne sébhíkí riḡi nebhuet ane bārōḡ bábhúré yi.” ³ Píta afú ye ne nkoḡo anefú wu, báfá, béré rōḡ ndū nnem. ⁴ Bäre rōḡ ntiēntiet, ke nkoḡo anefú wu ajet acha Píta. Ayambi aghaka ndū nnem. ⁵ Akuri amík. Asá nókó amík awu amem, aghó bebhók ésíenden are ke ake chwe amem. ⁶ Símun Píta mmu ákōḡo yi ansem áchwóbhé nókó ndū nnem, afuét, arək amem, aghó bebhók ésíenden ebhō are bhúré. ⁷ Aghó nden ane mánébhé nyaka

ntí Yesu ne yə nkwo. Ne nden eyə ebhak aywi nebhuet kekúrí nenep. ⁸ Ke nkoŋo anefú wu ane ayambi áchwóbhé ndű nmem achwe amem nkwo, aghó ne amík, anoko. ⁹ Kpáte mpok yə, bó bábhiki re jwi nyaka mmem ndű enyiyi ene Ekáti Mandem érémé bé Yesu abhəŋ bepetnsem ndű nepém. ¹⁰ Bakoŋo Yesu bhə bápətnsem ndű beket ebhap.

Yesu abhesi ntá María ane etək Magdala
(Mt 28.9-10; Mk 16.9-11)

¹¹ Ke María ate nepaka nmem andi nəkə kebho, ne ené yí ábhueté bedi, akuri amík, aguép amík awu amem nmem. ¹² Aghó bəángel Mandem bati apay chókó ne nden pépép amuet ndű nebhuet ane bábhúré nyaka Yesu. Amət abhak ndű nebhuet ntí ywi achi nyaka. Achák ndű nebhuet bekek. ¹³ Bárém ntá María be, “Mmá, ődi yi?” María akeme bhə be, “Chi éti báféré Acha bárəŋ ne yi, ne mbíkí riŋi ebhak ene bábhúré yi.” ¹⁴ Árémé nókó nó, ayibhiri mmuet aghó Yesu téé, ke yi keriyi be chi yi. ¹⁵ Yesu arem ntá yi be, “Mma, ődi yi? Őyàŋ agha?” Ndű María ákáy sí bé chí mmu ane áyiyi nki, arem ntá yi be, “Éta, mbák ófére yi, ghatí mé ebhak ene óbhúré yi bé ndók nsət yí.” ¹⁶ Yesu arem be, “María!” María ayibhiri mmuet arem ndű eyəŋ bo Israel be, “Rabóni!” [Nə chí “Ntəŋ”]. ¹⁷ Yesu arem ntá yi be, “Kékem me, mbonyune mbíkí re rəŋ amfay ntá Etaya. Ke dók ntá bəmaya ghatí bhə bé mēpetnsem ntá Etaya, ne etayeka. Ntá Mandem awa, ne Mandem ayweka.” ¹⁸ María mmə etək Mágdala arək aghati bakoŋo Yesu be, “Ngə Yesu Acha.” Ne aghati bhə menyiyi ebhen Yesu aghati yi.

Yesu abhesi ntá bakoŋo bhi
(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Lk 24.36-49)

¹⁹ Égháká nókó beku ndű nkúbhé nywəbhé neywəmmuet enə, bakoŋo Yesu bábhak amem eket émət ne babhinywóp

femfé ndu báchay böbati bo Israel. Yesu arək ate bó besí, arem be, “Kpák ámbák ne bhe.” ²⁰ Áré m nókó nɔ, atón bɔ amɔ yi ne mbeápak eyi. Bakonjo abhi bájwí ne manák ndu bághó Yesu Acha. ²¹ Yesu apet arem be, “Kpák ámbák ne bhe! Nkúbhé mbɔ enyũ Etaya átó me, ke nchí tó be.” ²² Yesu árémé nókó nɔ, afé p bhɔ ýyú, arem be, “Dǝ ka Efónó Bedyere ámbák ne bhe. ²³ Mbák mǎmfónórí mmu bebú ebhi, Mandem nkwo áfonori yi. Mbák bãbhiki fonori bebú mmu, bérɔp yi anti.”

Tɔmás arem be mbák yi akhíkí ghɔ Yesu amík apú noko ²⁴ Nkonjo Yesu amɔt ndũ abhen bati byo ne apay, ane áká nnyén be Tɔmás, nɔ chí efák, apú nyaka ne bati, mpok Yesu átwó. ²⁵ Tɔmás átémérí nókó bhɔ, béré ghati yi be, “Séghɔ Yesu Acha.” Ke yi akeme bhɔ be, “Kpáte ngó ne amík bebhé-mpi yí amɔ, ntək bhó ne senon awɔ, mbát awó ndũ tambe ywi mpú noko.”

²⁶ Éfueré nókó manywɔp ánen, bakonjo Yesu bápét babhak anywɔp ndũ nebhuet amɔt. Tɔmás abhak ne bhɔ. Babhinywɔp ábhák femfé, Yé nɔ, Yesu atwó, ate nenti enap, arem be, “Kpák ámbák ne bhe.” ²⁷ Arem ye ntá Tɔmás be, “Tók berij ebhen bechi ndu amó ya ne kenonjámɔ eke ghɔ. Sá awó fá ndũ tambe wa. Képeré makati. Bák mmu ane ánòko!” ²⁸ Tɔmás akeme yí be, “Acha ne Mandem awa!” ²⁹ Yesu arem ntá yi be, “Onókó mbonyune óghó me ne amík? Eri echa ntá bo abhen mánòko yendu bábhíkí ghó ne amík.”

Nti ane Jǝn ásijí ekáti-ne

³⁰ Yesu akɛ nyaka beyǎ menyijí maknkay béchák besí bakonjo bhi, ebhén bábhíkí sij amem ekáti ene. ³¹ Básij menyij ebhen béchí amem ekáti ene be menkwak be mǎnókó be Yesu ke achi Mpeme Mandem afyé nyaka

bariep be ätò, Mmò Mandem. Ne bé ndü mǎnókó yí, mǎmbóŋ nepém ndü nnyén eni.

21

Yesu abhesi ntá bakoŋo bhi

¹ Étáré nókó, Yesu apet atóŋ mmuet ntá bakoŋo bhi. Ndəŋ yə, ebháki chi nepaka Manyu Tibérias. * Séngó enyü yi atóŋ nyaka mmuet ntá yap. ² Símun Píta ne Tòmás ane bábhìŋi be efák, ne Natániel ane áfú Kána atú Gálili, ne bǝ Sebedi bati apay, ne bakoŋo Yesu bácháki bati apay bachi nyaka ndü nebhuet amot. ³ Símun Píta arem be, “Mě̀rəŋ anyén ne ási.” Bakoŋo Yesu bácháki bárém be, “Sérəŋ ne wə.” Bó bárók básót áchwí, béré gháp anyén amem áchwí wu beti menkem ndu bekem nsi, ke yěnyìŋ bóke kém.

⁴ Ndu mbaŋ ákàŋari, Yesu ate nepakányén. Yě nə, bakoŋo bhi kerìŋi be chi yi. ⁵ Yesu arem ntá yap be, “Bǝbha, bákem nsi?” Bákéme yi be, “Áe.” ⁶ Aghati bhə be, “Guép ká asi ebhe awónem áchwí, chəŋ mǎnkém nsi.” Báguép asi ebhe awónem. Beyǎ nsi ekwen, kpát échá bhó beyǎ beyǎ nkáp ebhi. ⁷ Nkoŋo ane Yesu ákóŋó nyaka arem ntá Píta be, “Chi Acha!” Píta ághókó nókó be chi Yesu Acha, asot nden ayi afyé amuet, adók, akwen amem manyu. Aféré nyaka yə amuet ndu beku betik. ⁸ Ke bakoŋo abhen báróbbhé amem áchwí béré nok bekoŋo yi angokonyén, mánja nəkə beyǎ nkáp ane ajwi nə ne nsi. Nebhuet ane báfú béróŋ angokonyén ke sap. Abhak mbə bayat besa betay.

⁹ Bákó nókó ebhi bagho ngo ane bábháyí ne bakiri. Nsi ebhak are. Bret nkwo abhak are. ¹⁰ Yesu arem be, “Twó ká, ne mbək nsi eyə nó bákémé.” ¹¹ Píta arək ndu áchwí,

* 21:1 Nkúbbé Manyu Gálili ke bábhìŋi nyaka bé Manyu Tibérias.

aya beyä nkáp, akó ebhi ne wu. Ájwí ne nsi egbo ebhak besa tándrámɔt nsem byo ne éráτ. Ke yǽndu nsi eyɔ éyá nó, ási kedakati. ¹² Yesu arem ntá yap be, “Twó nyié ká nenyié.” Ke yǽ nkoŋo amɔt kemɔ bebherp yi be, “Ǫchí agha?” Báríńí be chí Yesu Acha. ¹³ Yesu asɔt brét achye bhɔ. Akɛ enyumɔt ne nsi. ¹⁴ Ndɔŋ ayɔ abhak ane ajwi erat ené Yesu átóŋó mmɛet ntá bakoŋo bhi, bebho ndũ mpok ane yi ápérénssem ndũ nepém.

Yesu aya Píta amɛet

¹⁵ Mányiie nókó nenyié, Yesu arem ntá Símun Píta be, “Símun, mmɔ Jǒn, ɔkɔŋ me ɔchá menyiŋ ebhen-e?” Símun akeme be, “Ee, Acha, ɔríńí bé nkɔŋ wɔ.” Yesu arem be, “Ne bǔbághóŋómén ayá.” ¹⁶ Béjwí ndɔŋ epay, Yesu arem be, “Símun, mmɔ Jǒn, ɔkɔŋ me?” Símun akeme be, “Ee, Acha, ɔríńí bé nkɔŋ wɔ.” Yesu arem be, “Babheri nɔkɔ bághóŋómén aya.” ¹⁷ Béjwí ndɔŋ éráτ, Yesu arem be, “Símun, mmɔ Jǒn, ɔkɔŋ me?” Píta abé nti mbɔnyune Yesu ábherp yi enyiŋ ere émɔt ndɔŋ éráτ. Ékɛ, aghati Yesu be, “Acha, ɔríńí yǽntiki enyiŋ, ɔríńí bé nkɔŋ wɔ.” Yesu arem be, “Ne bághóŋómén aya. ¹⁸ Tetǽterp, mpok óchí esakámu, ɔre gwót mmɛet, óndɔk yǽntiki ebhak ené ókóŋó. Ke mpok ókókó, chɔŋ ónjoŋ ámó amfay, mmu achák amfye wó nden amɛet, ansɔt wɔ andɔk ebhak ene óbhíkí kɔŋ berɔŋ.” ¹⁹ Yesu arem nó betɔŋ enyũ newú enen Píta ábhóŋó bégu ndu bechye Mandem kenókó. Yesu arem ye ntá Píta be, “Kɔŋó mé.”

Yesu ne nkoŋo ywi achak

²⁰ Píta ayibhiri mmɛet aghó nkoŋo ane Yesu ákóŋó ndu ákòŋo bhó ansem. Nkoŋo wu ke ághókó nyaka amɛet Yesu mpok mányìè nenyié, ne yí wu ke ábhébhé nyaka Yesu be, “Acha, agha áti chɔŋ wɔ?” ²¹ Píta ághó nókó yi, abherp Yesu

be, “Acha, ná ne ane?” ²² Yesu arem be, “Mbák mǎyan bé yi wu ambak nepém te mpetnsem, eyo éyíjǐ wó ná? Kojó mé!” ²³ Enyij ene Yesu árémé, étáká nenti bǎnkwo be nkojo Yesu wu abhíkí bhǎj bégu. Ke, sayri sayri, Yesu abhíkí ghati nyaka Píta be Jǎn apu gú. Arem chi be, “Mbák mǎyan be yi áké gú té mpetnsem, eyo éyíjǐ wó ná?”

²⁴ Nkojo Yesu wu ke ághàti bhese menyij ebhen, ne yi ke ásíjǐ bhǎ amik. Ne séríjǐ bé enyij ene yí árèm echi tetep.

Ngwéntí kepi

²⁵ Yesu akw nyaka beyǎ menyij bechak. Mbo básíj bó menkem amik émǎt émǎt, nkáysí bé mbw mmik nkem ajwí ne bekáti, kpáte mbok andǎp.

Ekáti Nku Nkɔ

New Testament in Kenyang (CM:ken:Kenyang)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kenyang

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.

- You do not sell this work for a profit.

- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kenyang

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- You do not sell this work for a profit.

- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27
